Numărul 454 3 noiembrie 2008 8 pagini 0,40 lei

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație şi idei de larg interes național

România, *Spiru Haret*, student

Într-o perioadă tulburată de voci agitate, ce prorocesc sfârşitul lumii, cataclisme de toate felurile, de minți întunecate ce pun la cale planuri de ură şi trădare între copii şi părinți, între frate şi soră, între neamuri până nu de mult trăitoare în frățietate, într-o epocă în care capul limpede este acuzat de preacurvie intelectuală, în care albul este negru şi griul este roz, în care dacă nu gândeşti/eşti ca ei gândeşti/eşti împotriva lor, **studentul are privilegiul de a se „ascunde" în universul cunoaşterii, al deprinderii artei argumentelor ştiințifice, logice, cu ajutorul cărora să elimine toată vrajba tranziției noastre. Cu o condiție. Să vrea!**

Eu pariez pe studenții de azi, pe capacitatea lor intelectuală, pe abilitățile lor practice şi, mai ales, pe patriotismul lor, într-o societate globalizată. Căci nu poți fi universal, european, dacă nu eşti român, în cazul nostru. Ce înseamnă să fii român, să fii patriot român? Să accepți şi să înțelegi calitățile şi defectele proprii locuitorilor acestui loc. Să faci în aşa fel încât să dezvolți calitățile şi să stârpeşti defectele. Să înveți cât mai mult pentru a fi cel puțin egal cu colegii de generație aparținând altor neamuri. Să cunoşti şi să proclami/promovezi ideile şi lucrările, lucrurile transmise/împlinite de înaintaşi. Să cunoşti şi să recunoşti valorile celorlalți, fără complexe de superioritate sau de inferioritate.

Din păcate, „interesantele" vremuri pe care le trăim lasă impresia că este aproape inutil să înveți, să citeşti, să cercetezi, să inovezi... Este doar o impresie. Mulți dintre studenții de azi din România înțeleg rostul învățării dincolo de obținerea unei diplome, înțeleg că aceasta rămâne o simplă hârtie dacă nu au cunoştințe teoretice şi practice solide.

În Universitatea *Spiru Haret*, în prezent, peste 300.000 de tineri învață la cursuri de zi, frecvență redusă şi la distanță. Ei sunt o garanție că, înarmați cu o educație şi o cultură solide, asigurate de îmbinarea optimă între competența şi spiritul pedagogic ale cadrelor didactice, baza materială excepțională pusă la dispoziție, obiectivele strategice ale conducerii Universității *Spiru Haret*, în momentul intrării active în viața socială vor promova democrația, gândirea critică, vor păstra şi promova valorile şi vor face față, cu succes, provocărilor de orice fel. În anii studenției ei sunt antrenați, pentru viitor, solicitându-li-se contribuția la un învățământ performant, de calitate, având la bază principiile *Magna Charta Universitatum*, dintre care reamintim: „Viitorul umanității depinde, într-o mare măsură, de dezvoltarea culturală, ştiințifică şi tehnologică, dezvoltare care se făureşte în centre de cultură, de cunoaştere şi cercetare, care sunt universitățile". Un astfel de centru de cultură, de cunoaştere şi cercetare este Universitatea *Spiru Haret*.

„A deschide mintea şi inima tinerimii către aspirațiile ideale, fără a pierde de sub picioare terenul solid al realității, e tocmai problema dificilă a educației moderne" – afirma ctitorul învățământului modern românesc, Spiru Haret. Se împlinesc 110 ani de la adoptarea Legii Spiru Haret, dar ideile cuprinse în ea nu şi-au pierdut valabilitatea.

Astăzi, un alt ctitor de şcoală, prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, promovează neoharetismul, adică o îmbinare între valorile perene ale gândirii haretiste cu exigențele epocii contemporane. Studenții haretişti sunt beneficiarii acestor idei novatoare şi, fără îndoială, cei care le vor promova în mediul lor de viață.

Mioara Vergu-IORDACHE

ECHIPELE „GUSTI"

Societatea românească încotro?

Prof. univ. dr.
Florian TĂNĂSESCU
Prorector al Universității *Spiru Haret*

Evenimentele din 1989 au deschis perspectiva restaurării democrației, ameliorării calității vieții cetățenilor, restabilirii încrederii populației în actul de guvernare şi integrării României în structurile euroatlantice, ca partener egal în drepturi şi îndatoriri.

La aproape două decenii de la evenimentele din decembrie '89, constatăm că aşteptările românilor au fost înşelate, că tensiunile sociale, care s-au acumulat progresiv, tind să refuleze la „suprafață" şi să se generalizeze pe fondul manifestărilor crizei financiare mondiale şi a iminentei recesiuni economice. Or, ştiut este că „starea națiunii" este cel mai important indicator al direcției de evoluție a unei societăți, „stare" care a fost ignorată şi batjocorită de guvernanți şi politicieni, în general, după 1989.

Şi în trecut ca şi acum au fost şi sunt „voci" care au semnalat derapajele societății româneşti, cauzate de o iresponsabilă gestionare a economiei, ştiinței, culturii, învățământului, sănătății, asistenței şi protecției sociale etc. etc. Au fost avansate şi soluții, ignorate însă din aceeaşi inflexibilă poziție de eludare a realităților țării, de respingere a raționalității socio-politice de către cei care şi-au asumat rolul de lideri politici.

Pe fundalul tranziției, care s-a transformat în paravan pentru spolierea economiei naționale şi jefuirea patrimoniului țării (la dezvoltarea căruia au pus umărul generații întregi de înaintaşi) şi al jocului de interese al unor grupuri care au dictat şi dictează politica țării, judecând modul de exersare a „noului sistem socio-politic şi economic" (care se dovedeşte acum că este deja depăşit de evenimente), realismul „vocilor", la care am făcut referire deja, apare şi mai pregnant.

Avem privilegiul că una din acele „voci", care încă de la începutul tranziției se arăta îngrijorată de cursul evoluției istorice a României, este cea a profesorului universitar doctor Aurelian Gh. Bondrea, ctitorul Fundației *România de Mâine* şi al Universității *Spiru Haret*.

(Continuare în pag.6)

Studenții şi masteranzii Universității *Spiru Haret* beneficiază de pregătire şi evaluare la standarde internaționale, prin folosirea televiziunii şi radioului proprii, a rețelei de 10.000 calculatoare şi a platformei de e-learning Blackboard Washington, S.U.A.

Universitatea *Spiru Haret* utilizează platforma educațională Blackboard, care asigură tuturor studenților posibilitatea de a îşi vizualiza şi accesa materialele necesare unei mai bune înțelegeri a disciplinelor curriculare, de a îşi cunoaşte în permanență situația şcolară, respectiv de a fi permanent în legătură cu profesorii şi celelalte cadre didactice implicate în procesul formativ, dar şi cu toți colegii de facultate, indiferent de localizarea acestora. Aceasta nu este doar o platformă pentru învățământul la distanță, ci este un instrument pentru orice student al universității, fiind mereu la îndemână şi servind nu doar ca instrument de informare, ci şi ca o platformă integrată de relaționare şi colaborare, având ca scop final oferirea unei educații superioare într-un mod adaptat necesităților fiecărei persoane.

Limba română este patria mea

SNOBILIME LINGVISTICĂ

Nicolae ILIESCU

Că limba română este patria ta este cât se poate de limpede, ca Ozana, e la mintea cocosului, mai ales dacă ai obiceiul nenorocit să însăilezi vorbe, nici nu trebuie să te cheme Nichita Stănescu pentru a o declara răspicat. Nu ştiu cine a spus-o primul, Cicero sau Maiakovski, şi nici nu contează, „cine-o zice a lui e", declara Nichita – îmi permit să-i spun astfel, căci am stat ceva anotimpuri şi nopți în casa lui din Amzei, alături de Dora, Traian, Nino şi de alți prieteni apropiați.

Engleza este astăzi rău de tot la modă. Aşa cum ne informează un lingvist italian, prin anii '60, deci în urmă cu vreo cincizeci de primăveri sau veri sau toamne aurii ca asta, limba respectivă era parlată de nu mai mult de treizeci de milioane de anglicani, căci peste balta lui Okeanos începea a se şuşoti americana. Acuşica, aşa cum zice un simpatic actor într-o reclamă mai de Doamne ajută şi cu ceva haz, limba cu pricina este vorbită de fix două miliarde de oameni, cam unul din trei, dacă mai numărăm bine, ceea ce este un progres, dar şi un dezastru. Fireşte, idiomul întrebuințat la scară planetară este un soi de esperanto, de volapuk, de lingua franca – apropo, vă mai amintiți prostia aia artificială, numită esperanto, tot de prin anii ' 60 sau ' 70 ?

Adevărat, orice limbă este vie, se transformă, renaşte, se schimbă în funcție de epocă, de generații, de experiențe, de direcționarea mesajelor, dar boala de a apela întotdeauna la o vocabulă englezită când ai, slavă Domnului, atâtea la îndemână în propria ta limbă este supărătoare şi destul de greu de tratat. Mai ales când toate mediile afişează acelaşi servilism lingvistic şi nu au altă preocupare decât să creadă că ruperea cu trecutul comunist al patriei presupune taman recurgerea la vorbe şi expresii cât mai americanizate. Başca pronunțarea cu accent englezesc a numelor franțuzeşti. De-un parexemplu, ce atâta „orengi" în loc de „oranj", ce atâta „Sitroen saper gianglî" în loc de „Sitroen siuper janglî", ca în limba lui Voltaire ! Şi numele hipermarşeului Carrefour îşi deplasează accentul de pe a doua silabă, destul de ridicol, pe prima, în vreme ce însăşi băştinoasa Dacia Logan, cu accent tot pe a doua silabă, se transformă în Lăugan ! Toată lumea râncheza la ideea bietului Pruteanu – de fapt, adaptarea unor măsuri luate şi de alte țări, mari şi atente cu limba lor de cultură – care nici nu era deloc rea ! Sigur că o limbă unică ar fi mai simplă pentru organizarea unui stat unic, Terra, dar asta în proza SF. Şi trebuie să mai ştim câte ceva: o limbă se impune prin produsele ei civilizatorii – sumeriana a durat milenii, greaca şi latina au şi ele cam o miişoară de ani, iar aramaica, sanscrita şi copta se mai vorbesc şi azi în unele comunități izolate. Nu mai amintim de salonarda franceză. Şi dacă toată lumea, ca Mundus, va deveni nu neapărat un sat universal, ci mai degrabă un magazin universal, ce nevoie mai ai de altceva decât de „how much", „thank you" şi „O.K." ? Rinascimento, encyclopedie sau weltamschauung ar fi prea de tot ! Vorba ceea, în germană dai ordine soldaților, franceză vorbeşti în salon, cu doamnele, iar în spaniolă I te adresezi lui Dumnezeu ! După unele proiecții, în anul 3000 se va vorbi o singură limbă pe Pământ, ca planetă: hispanoengleza. Om trăi şi om vedea ! Maimuțe culturaliceşti, azi imităm şi noi ceea ce vedem la alții. Bineînțeles, ăsta-i blestemul culturilor mici, sau, mă rog, mijlocii mici, nici una nu scapă de el ! Nu-mi imaginez, fireşte, că Pământul va gavari vreodată în română, nici aşa ! Dar ca atâta vreme cât va exista limba română, nu va ieşi niciodată la pensie eminescianul „Timpul mort şi-ntinde trupul şi devine veşnicie" !

De pildă, nu vom şti niciodată de ce trebuie ca un biet patruped din rasa canide să treacă pe nisipul fierbinte ca o noapte de carnaval şi să strige „ouch, ouch, ouch" în loc de neaosul „aoleu" sau „văleu" ? E o reclamă tradusă ? Crede cineva că va fi vizionată şi în altă parte decât la Pomarla ? Sau lumea se mira hazliu, unanim şi palid prin „uau", nu mai emite băştinaşul „hopa" sau „hait". Despre oribilul „ok" nu ne mai răcim gura de pomană, până şi amărâtele alea de la registratura unei instituții oarecare sau

de pe la toaletele publice emit astfel de bâzdâgănii. Am auzit şi chiar am şi citit cum că a mai scumpă vilă de pe Coasta de Azur, Leopolda, a fost cumpărată de un miliardar rus. Cam pe toată întinderea ceea, de la Juan les Pins şi Antibes până la Nisa, am văzut că dacă nu ştii franțozeşte, e bine să îngaimi ceva pe ruseşte ! Noi cu ce ne ocupăm ?

Apoi, în afară de snobilismul lingvistic apare, ca adjuvant, snobilismul în purtări. Învățătoarea nu mai dă nota zece, mult râvnită de toate mamele din lume pentru odraslele proprii, ci nota A, ca la America. Pe vremea când eram mici ne suiam în nuc şi făceam dulceață de cai verzi, că nu şedeam la bloc şi că toți aveam nuci pe balcon, nu furam caise şi corcoduşe din curtea scolii !

(Continuare în pag.6)

● PROGRAMELE DE MASTERAT *Pag.2*

● VOCABULARUL ŞI FRAZEOLOGIA *Pag.3*

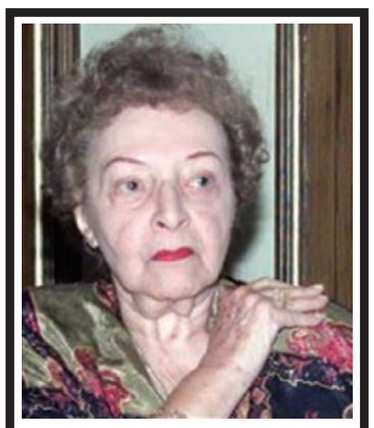

Dina Cocea 1912-2008

Dina Cocea – fiica scriitorului N.D. Cocea şi nepoata actriței Alice Cocea, fiica celebrului Constantin Mille – s-a născut la Bucureşti la 27 noiembrie 1912. A absolvit studiile de actorie la Paris, acolo unde a debutat în teatru, în anul 1934. Ulterior, a fost angajată la Teatrul „Comedia" din Bucureşti, din ianuarie 1935. De-a lungul carierei sale, a jucat în numeroase filme de lungmetraj şi a avut peste 100 de roluri în piese de teatru, teatru radiofonic şi teatru pentru televiziune.

Doamna Dina Cocea a plecat pentru totdeauna

A murit un om bun, a murit o mare actriță. Cariera ei s-a desfăşurat de-a lungul a 70 de ani, perioadă de glorie şi afirmare europeană a teatrului românesc.

A fost o aristocrată autentică şi în artă şi în viață.

A fost un om simplu şi bun în viață şi în artă.

A fost o făptură strălucitoare.

Frumusețea ei era rafinată şi sănătoasă în acelaşi timp.

Mi-a fost profesor în facultate, mi-a fost mentor, colegă, apoi, actriță în piesele pe care le-am lucrat cu ea.

Mai presus de orice însă, a fost prietenia cu care m-a onorat.

A fost o persoană extrem de cultivată, un intelectual în realul şi profundul sens al cuvântului.

A fost... a fost... totul e acum la trecut.

Cei care am cunoscut-o depunem mărturie cât de plin de sens, de farmec, de mister erau frumoşii ei ochi verzi... azi, închişi.

Prof. univ. **Sanda MANU**,
Facultatea de Teatru,
Universitatea *Spiru Haret*

Puncte de vedere

CRIZA FINANCIARĂ. CAUZE. EFECTE. REMEDII

Prof.univ.dr
Gheorghe ZAMAN
Membru corespondent al
Academiei Române

Specialiştii consideră că declanşarea crizei financiare în luna octombrie 2008, în SUA şi alte țări, reprezintă cea mai serioasă zguduire a finanțelor internaționale de la Marea Depresiune din 1929-1933. Efectele actualei crize se răspândesc, dincolo de sfera financiară, la nivelul economiei mondiale în ansamblu, afectând creşterea economică şi piața muncii şi generând o serie de alte efecte conexe cu implicații de natură conjuncturală sau pe termenele mediu şi lung în ceea ce priveşte structura sistemului financiar mondial şi interfața acestuia cu economia reală.

Transmiterea efectelor nefavorabile ale crizei dintr-o țară de talia SUA în alte țări, mai mari sau mai mici, are la bază interdependența crescândă a economiilor naționale în cadrul intensificării globalizării piețelor, inclusiv a celor financiare. Dacă sistemul financiar al unei țări se blochează sau este paralizat, atunci economia acesteia nu mai poate funcționa normal, date fiind multiplele sale interferențe cu sistemele financiare naționale şi internaționale.

Pentru a acționa asupra efectelor nefavorabile ale crizei financiare este absolut necesar să se cunoască în profunzime cauzele care au generat-o şi să se instrumenteze politici şi mijloace organic racordate pe termenele scurt, mediu şi lung, la nivelurile locale, regionale, naționale şi internaționale.

CAUZE

Actuala criză financiară pe care o traversează economia mondială relevă împletirea unor **cauze comune**, **tradiționale** ale fenomenelor de criză economico-financiară, în general, cu altele **netradiționale**, **specifice**.

• O osmoză între cauzele tradiționale şi netradiționale particulare • Exacerbarea rolului instrumentelor financiare ale economiei nominale în raport cu economia reală • Falimentul unor instituții bancare şi de credit, o gravă bulversare pe piața bursieră • Recesiunea şi declinul economic resimțite şi pe piața muncii din România • Reforme în politicile structurale pentru a se evita o recesiune globală prelungită • O comportare prudentă, protecția consumatorului, intensificarea educației financiare şi guvernare corporativă.

Printre **cauzele tradiționale** principale ale crizelor economico-financiare menționăm: perioada de boom a creşterii creditării în proporții foarte mari; creşterea puternică a prețurilor activelor, mai ales pe piața imobiliară; creditarea în proporții necontrolate a agenților economici mai puțin sau deloc solvabili (este vorba de debitorii ipotecari subprime).

În ceea ce priveşte **cauzele netradiționale particulare** ale crizei financiare declanşate în octombrie 2008 menționăm, în primul rând, amploarea şi profunzimea **crizei subprime**, care vizează:

a) extinderea necontrolată a unui model sui generis de origine şi distribuire a riscului transferabil (origine-and-distribute model);

b) un apetit exagerat pentru profit, care a alimentat creşterea cererii pentru active cu grad ridicat de risc;

c) ignoranța ex-ante şi incertitudinea ex-post privind caracteristicile riscului hârtiilor de valoare, bazate pe ipotecă, legate de derivative şi operații credit-default swaps;

(Continuare în pag. 4)

(Continuare din nr. 453)

PROGRAMELE DE MASTERAT – CALEA SPRE EXCELENȚĂ

FACULTATEA DE MARKETING ŞI AFACERI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

O bogată şi diversificată ofertă

Conf. univ. dr. **Elena GURGU**
Prodecan, coordonator al programelor de masterat

Facultatea de Marketing şi Afaceri Economice Internaționale a fost înființată şi autorizată conform prevederilor Legii 88/1993, în anul 1996, funcționând în cadrul Universității *Spiru Haret* – Bucureşti. Prima specializare a facultății noastre, specializarea ***Marketing*** a fost autorizată să funcționeze conform Hotărârii de Guvern nr.410/25.04.2002 şi a fost acreditată în anul 2004, când s-a organizat şi prima sesiune de examen de licență. Începând cu anul univitar 2006-2007 a fost autorizată să funcționeze cea de-a doua specializare, şi anume, specializarea ***Afaceri Internaționale*** prin Hotărârea Consiliului Național de Evaluare Academică şi Acreditare nr. 2208/3.11.2005.

Din anul universitar 2004-2005 oferta facultății noastre s-a îmbunătățit prin introducerea primului program de studii postuniversitare de masterat intitulat ***« Marketingul în contextul integrării europene »(Aprobarea MEdC nr. 3384/2004)*** , urmând ca în anul 2005-2006 acesta să fie completat cu alte două programe de studii postuniversitare de masterat, respectiv : ***« Managementul şi marketingul operațiunilor logistice »*** şi ***« Piața imobiliară. Realități şi perspective »(Aprobarea MedC nr. 31645/2005).***

În urma aderării la *Procesul Bologna*, pentru a răspunde solicitărilor pieței muncii, facultatea noastră a venit în întâmpinarea aspirațiilor studenților printr-o gamă diversificată de ***programe universitare de masterat*** (care funcționează în baza Legii nr. 2/2008) , după cum urmează: ***„Metode şi tehnici în managementul şi marketingul integrării europene”***, ***„Marketing, comunicare şi relații publice”***, ***„Managementul şi marketingul operațiunilor logistice”***, ***„Comerț internațional şi relații economice internaționale”***, ***„Marketingul şi managementul activităților financiar-bancare”***, ***„Managementul şi marketingul serviciilor”***, ***„Managementul situațiilor de urgență şi marketingul resurselor specifice”***, ***„Metode şi tehnici moderne de promovare prin târguri şi expoziții”*** **(program realizat în parteneriat cu SC ROMEXPO SA)**, ***„Coordonate teoretice şi practice ale marketingului imobiliar şi evaluarea proprietăților”.***

Metode şi tehnici în managementul şi marketingul integrării europene

Prin intermediul programului de masterat ***„Metode şi tehnici în managementul şi marketingul integrării europene”***, Facultatea de Marketing şi Afaceri Economice Internaționale îşi propune ca, prin aplicarea conceptelor şi standardelor networking-ului european pentru inovare şi competitivitate: mK - Mobile Knowledge, K-2-K Knowledge-to-Knowledge, K-4-K Knowledge-for-Knowledge, K-4-A Knowledge-for-All, să devină, în cel mai scurt timp, **KO - Knowledge Organization.**

Obiectivele programului de studii de masterat ,,Metode şi tehnici în managementul şi marketingul integrării europene” sunt: dezvoltarea aptitudinilor specifice leadership-ului şi managementului modern, precum şi perfecționarea, specializarea în domeniul complex al integrării europene, în vederea organizării şi realizării proceselor integrării depline şi sustenabile.

Absolvenții acestui program de masterat vor putea avea ca ocupații, printre altele: expert economist în management (244101) sau specialist în marketing (241921), potrivit COR 2007 – Clasificarea Ocupațiilor din România.

Marketing, Comunicare şi Relații Publice

Programul de masterat ***„Marketing, Comunicare şi Relații Publice”*** îşi propune ca ***misiune*** de bază specializarea absolvenților de învățământ superior care doresc să-şi cultive abilitățile de negociere, comunicare şi relații publice în cel mai vast domeniu: lumea afacerilor. Programul oferă modalități de optimizare a capacității de a comunica şi de a interacționa în afaceri, indiferent de poziția ocupată acum în firmă/organizație. Cea mai vastă formă de comunicare socială în zilele noastre – afacerile - include sfera relațiilor comerciale, administrativ-juridice, diplomatice, şi sunt teritoriul unei lungi succesiuni de negocieri cu finalități specifice.

De asemenea, programul îşi propune formarea resurselor umane pentru nevoile proprii sistemului de învățământ, a sectoarelor prioritare ale economiei sau ale administrației publice. Ca ***obiectiv*** îşi propune însuşirea unor indispensabile cunoştințe şi dobândirea abilităților de comunicare şi negociere care să permită, ulterior, onorarea unor sarcini complexe din firme aparținătoare spațiului european – de la sarcini tehnice (de inovare sau producție), la cele de negociator, forță de vânzare, marketer, PR, manager de produs (marcă), manager executiv, *manager general* etc.

Managementul şi marketingul operațiunilor logistice

Programul de studii universitare de masterat ***„Managementul şi marketingul operațiunilor logistice”*** reprezintă o continuare firească a ciclului I de licență, pentru absolvenții specializării **marketing**. Programul de master este un program de profesionalizare şi are în vedere solicitarea de care s-a bucurat cursul postuniversitar organizat anterior în acest domeniu.

Programul de masterat „Managementul si marketingul operațiunilor logistice” are ca *misiune* specializarea absolvenților de învățământ superior în domeniul *logisticii*, orientat către conjunctura actuală a pieței serviciilor logistice în România şi coordonatelor europene şi mondiale ale acestei piețe, pentru a asigura cursanților dezvoltarea unor abilități practice care să le permită accesul ca „operatori”, pe bază de egalitate cu tinerii din Europa, în mediul *concurențial european* actual.

Comerț internațional şi relații economice internaționale

Programul de studii universitare de masterat ***„Comerț internațional şi relații economice internaționale”***, are ca misiune specializarea absolvenților de învățământ superior care doresc să-şi cultive abilitățile în domeniul comerțului internațional şi în domeniul relațiilor economice internaționale, prin activități didactice şi de cercetare ştiințifică, adecvate specificului actual al mediului de afaceri intern şi internațional.

Programul de master are în vedere formarea de specialişti pentru a-şi desfăşura activitatea în firme de comerț exterior, bănci, misiuni diplomatice şi consulare, agenții, reprezentanțe interne şi internaționale, organisme guvernamentale, organisme internaționale, de cercetare, învățământ, comunicare etc, pe baza unui plan de învățământ modern cu deschidere către învățământul internațional şi practica economică din acest domeniu. Grupul țintă căruia i se adresează acest program este format din: persoane din organizații publice şi private cu competențe privind promovarea şi dezvoltarea exporturilor, furnizori de servicii către firme (firme de consultanță), persoane care ocupă poziții de conducere în cadrul unor *companii internaționale* sau instituții cu activitate internațională.

Marketingul şi managementul activităților financiar-bancare

Programul de masterat ***„Marketingul şi managementul activităților financiar-bancare”*** are ca *misiune* specializarea absolvenților de învățământ superior în domeniul complex al activităților financiar-bancare, dintr-o perspectivă interdisciplinară: management şi marketing financiar-bancar, al instituțiilor publice, al asigurărilor, al piețelor de capital, acestea constituindu-se într-o comuniune fundamentală în conducerea, organizarea şi realizarea proceselor financiar-bancare.

Absolvirea acestui masterat va conduce la formarea pe specializări, cursanții dobândind cunoştințe avansate şi competențe de analiză şi sinteză, specifice funcțiilor de conducere din domeniul financiar-bancar. Absolvenții acestui ciclu sunt economişti de concepție. De asemenea, putem preciza oportunitățile ce apar în ***Clasificarea ocupațiilor din România 2007 (COR 2007)***, prin care un absolvent al acestui curs de master poate ocupa un post în activitatea practică sau în cercetare**:** administrator bancar, administrator credite, agent bursă, analist bancar, manager bancă, manager financiar, consilier instituții publice, consultant bancar, consultant în management, economist în bancă, evaluator în asigurări, expert financiar-bancar sau şef *agenție bancară*.

Managementul şi marketingul serviciilor

Scopul pentru care a fost inițiat programul de masterat denumit ***„Managementul şi marketingul serviciilor”,*** este acela de a veni în întâmpinarea interesului manifestat de persoanele angajate ale societăților prestatoare de servicii, ale unor fundații, asociații, diferite organizații şi chiar din partea unor persoane fizice. Din experiențele ultimilor ani din România şi din străinătate s-a constatat faptul că dezvoltarea susținută a activităților de marketing a devenit o necesitate pentru poziționarea, menținerea şi cucerirea unor noi segmente de piață.

Acest program se adresează atât persoanelor care lucrează în cadrul societăților prestatoare de servicii din diferite domenii de activitate – consultanță, publicitate, distribuție, asigurări, comerț, turism, transporturi, bănci, administrație –, cât şi celor care doresc să îşi dezvolte propria afacere.

Pentru practica de specialitate ne propunem să fim flexibili astfel încât masteranzii să poată participa la schimburi de experiență prin organizarea unor întâlniri cu caracter lucrativ, realizarea unor studii în domeniul managementului şi al marketingului serviciilor în cadrul unor societăți cunoscute, de succes, din acest domeniu. Prin schimbul de experiență dorim să *dezvoltăm activitățile* de cercetare cu participarea efectivă a masteranzilor.

Menționăm că facultatea noastră, spre a veni în întâmpinarea cerințelor şi nevoilor masteranzilor noştri, îşi desfăşoară activitatea atât în Bucureşti, cât şi în ***Centrele ID din țară şi din străinătate, însumând în total un număr de 52 de Centre pentru învățământul online.***

În încheiere, le dorim tuturor masteranzilor noştri să aibă parte de un an universitar plin de reuşite şi succese pe toate planurile. Baftă la examene !

FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL BUCUREŞTI

Perfecționare şi aprofundare profesională

Prof. univ. dr. **Zenovic GHERASIM**
Prodecan, coordonator al programelor de masterat

Auditarea sistemelor informatice financiar-contabile şi bancare (postuniversitar, trei semestre)

În esență, masteratele (în ambele variante, pe trei şi patru semestre) oferă specialiştilor cu pregătire superioară posibilitatea de a se perfecționa şi specializa în domeniul auditului sistemelor informatice financiar-contabile şi bancare, având în vedere modificările intervenite în economia românească şi europeană şi *obligativitatea agenților economici care folosesc în contabilitate şi finanțe-bănci sisteme informatice de a realiza periodic auditarea acestor sisteme*.

Auditul intern al oricărui agent economic include şi auditul informatic. De cele mai multe ori, se produce o confuzie între auditul intern şi controlul intern, iar auditul informatic (auditul tehnologiilor informației şi ale comunicațiilor, IT&C sau auditul sistemelor (aplicațiilor) informatice ale agentului economic este considerat, în mod restrictiv, ca fiind limitat la latura tehnică a auditului financiar şi a auditului intern.

Practica a impus renunțarea la semnificația auditului intern corelată numai de funcția financiar-contabilă a agentului economic şi creşterea importanței acestuia, prin includerea funcției de audit intern subordonată direct conducătorului agentului economic, devenind astfel un instrument puternic de descoperire şi monitorizare a riscurilor. În aceeaşi idee, auditul sistemelor informatice ale agentului economic trebuie privit ca audit al sistemului informatic integrat al agentului economic care conține şi componenta de subsistem informatic financiar-contabil.

Auditul intern, ce conține şi auditul informatic, este reprezentat de numeroase grupări ale organismelor naționale, realizate pe criterii geografice sau de limbă, ca. de exemplu, Uniunea Francofonă a Auditului Intern şi Confederația Europeană a Institutelor de Audit Intern.

Auditul financiar şi auditul intern se efectuează având la bază date şi informații obținute în format electronic în condițiile existenței unui sistem informatic integrat al agentului economic, auditul financiar şi auditul intern nu exclud auditul informatic, pentru care sunt necesare substanțiale eforturi conceptualizate, reglementare şi implementare.

Camera Auditorilor Financiari din România a asimilat integral *Standardele Internaționale de Audit Intern*, inclusiv pentru **mediile de sisteme informatice**, CIS (*Computerised Information Systems*).

Necesitatea realizării controlului şi auditului sistemelor informatice financiar-contabile, reflectată în legislație şi normative, rezultă în primul rând din existența *amenințărilor* şi *vulnerabilităților* la adresa sistemelor informatice utilizate de agenții economici în desfăşurarea activităților de toate tipurile, adică în administrarea electronică a afacerilor. Toate aceste amenințări şi vulnerabilități ale sistemelor informatice integrate ale agenților economici generează *riscuri* asociate ce afectează *securitatea datelor*.

Conform Declarației de practică de audit nr. 1001, pct. 3, „Microcomputerele pot fi folosite pentru a procesa tranzacțiile contabile şi pentru a produce rapoarte care sunt esențiale la întocmirea situațiilor financiare. Microcomputerul poate constitui întregul sistem contabil bazat pe computer sau numai pe o parte a acestuia”.

Mai mulți agenți economici s-au conformat voluntar, organizând compartimente de audit intern, iar băncile comerciale, la insistențele Băncii Naționale a României au elaborat manuale de audit intern. Concomitent, în centrele de procesare a datelor electronice, EDP (Electronic Data Processing) ale acestora sunt avute în vedere elemente ce aparțin de auditul informatic, ca parte integrantă a auditului financiar al agentului economic. În fapt, băncile comerciale şi unele societăți comerciale de tehnologii ale informației şi comunicațiilor (IT&C) sunt avangarda promovării sistemelor informatice totale ce sprijină toate activitățile specifice, atât pe nivelul de procesare a tranzacțiilor, cât şi pe nivelele de analiză şi management al riscului bancar/comercial şi de asistare a deciziilor.

Între obiectivele prioritare ale Camerei Auditorilor Financiari din România se înscriu, activitățile de cercetare, profesionalizarea **auditorilor interni-financiari şi informatici**, schimburi profesionale între practicieni şi cei care se ocupă de cercetarea din domeniul auditului intern, promovarea auditului intern ca funcție nouă a agentului economic, cooperarea cu organismele profesionale şi instituționale din țară şi din străinătate.

Auditorul informatic este reprezentat de un informatician specializat în domeniul financiar-contabil. El este certificat ca auditor informatic (Certified Information Systems Auditor, CISA) de ISACA, în conformitate şi cu condițiile stabilite de Camera Auditorilor Financiari din România. Jacques Renard arată, în *Teoria şi practica auditului intern*, că auditorul informatician nu este un auditor care a învățat informatică, ci reprezintă neapărat un informatician format după metodologia şi instrumentele Auditului Intern. Acest auditor informatician îşi foloseşte talentul şi competențele în cinci direcții fundamentale: auditul centrelor informatice, auditul biroticii, auditul rețelelor informatice, auditul sistemelor de exploatare şi al programelor informatice de aplicație şi auditul sistemelor în curs de dezvoltare. Acelaşi Jacques Renard, atunci când analizează funcțiile organizației economice, precizează funcția informatică a organizației economice, adică o funcție *in integrum* şi nu doar instrument specific informaticii de gestiune.

Programul de studii postuniversitare de masterat (pe trei semestre) **Auditarea sistemelor informatice financiar-contabile şi bancare** se adresează unui larg cerc de absolvenți cu studii superioare care lucrează sau care urmează să lucreze în domeniul auditării informatice. Având în vedere procesul de armonizare cu legislația europeană, precum şi eforturile României pentru a deveni membru al UE, apare imperios necesară pregătirea specialiştilor în audit informatic focalizați pe sisteme informatice financiar-contabile şi bancare. Ca urmare şi problematica auditului informatic a devenit o disciplină complexă, care studiază particularități ale auditului general şi al aplicațiilor informatice, ale analizei vulnerabilităților sistemelor informatice, ale asigurării securității informatice.

Interesul pentru un astfel de masterat în rândul absolvenților de contabilitate şi informatică de gestiune, de finanțe-bănci, dar şi al altor absolvenți de facultate apare din necesitatea de a aprofunda cunoştințele dobândite în anii în facultate şi de a continua această cercetare focalizată pe auditarea sistemelor informatice finaciar-contabile şi bancare.

Programul de studii postuniversitare de masterat (în varianta pe trei semestre) permite cunoaşterea şi aprofundarea următoarelor probleme:

- problematica generală a auditorilor agenților economici;
- problematica generală a auditului public intern;
- cunoaşterea caracteristicilor sistemelor informatice integrate ale organizațiilor economice;
- managementul financiar-contabil bazat pe documente şi evidență în format electronic;
- criminalitatea informatică;
- securitatea afacerilor electronice;
- auditarea sistemelor informatice financiar-contabile şi bancare;
- analiza datelor în auditul informatic;
- folosirea instrumentelor decizionale în auditul informatic.

Auditarea sistemelor informatice financiar-contabile (Ciclul II Bologna, patru semestre)

Programul de studii universitare de masterat (Ciclul II Bologna, pe 4 semestre), **Auditarea sistemelor informatice financiar-contabile**, cu caracter de *profesionalizare,* permite cunoaşterea şi aprofundarea următoarelor discipline:

– problematica generală a auditării agenților economici;
– auditarea sistemelor informatice financiar-contabile;
– contabilitatea entităților economice europene;
– contabilitate managerială;
– cunoaşterea caracteristicilor sistemelor informatice integrate ale organizațiilor economice;
– baze de date în tehnologii avansate;
– sisteme expert de gestiune;
– afaceri electronice pe Internet;
– managementul financiar-contabil bazat pe documente şi evidențe în format electronic;
– securitatea afacerilor electronice;
– evaluarea produselor software ca bunuri intangibile;
– managementul proiectelor;
– managementul riscurilor financiar-contabile;
– instituții, organisme şi politici europene;
– instrumente financiare ale UE. Fonduri structurale;
– metodologia cercetării ştiințifice economice.

Calculația informatizată a costurilor (postuniversitar, trei semestre)

Programul de studii postuniversitare de masterat (pe trei semestre) **Calculația informatizată a costurilor** are ca obiectiv specializarea privind cadrul conceptual şi practic al gestiunii costurilor, în special prin introducerea metodelor moderne informatizate de calcul, diagnoză bugetară şi previziunea costurilor.

Cursurile propuse pentru această formă de pregătire postuniversitară fac parte din programul de dezvoltare al Universității *Spiru Haret*, privind aprofundarea cunoştințelor de bază şi de specialitate, prin programe specifice, care se adresează, în special, studenților absolvenți, care doresc o perfecționare a pregătirii profesionale individuale şi o dezvoltare personală.

Programul se adresează absolvenților din domeniul economic, precum şi ai altor facultăți interesați de problematica calculației informatizate a costurilor.

Planul de învățământ cuprinde discipline referitoare la metode de calculație a costurilor, controlul costurilor, contabilitatea armonizată a instituțiilor de credit, bugetarea costurilor şi previziune economică, raportări financiare conform normelor internaționale, diagnosticul financiar-contabil al firmei, sisteme informatice integrate, baze de date, afaceri electronice de Internet.

Calculația informatizată a costurilor prezintă interes pentru *economiştii de toate specialitățile* în formarea şi dezvoltarea deprinderilor de utilizare a metodelor de calculație informatizată a costurilor, valabile pentru gestionarea eficientă a întregului patrimoniu, în procesul de decizie al agenților economici.

Vorbiți, scrieți corect românește!

VOCABULARUL ȘI FRAZEOLOGIA – EXPRESII ALE CULTURII ȘI CIVILIZAȚIEI

Conf.univ.dr. Valeriu MARINESCU
Decanul Facultății de Limba
și Literatura Română

Se spune că limba este un organism viu, care cunoaşte o serie de modificări. Pentru ca aceste modificări să se dovedească pozitive, este extrem de necesară o continuă educaţie lingvistică. Elementara educaţie lingvistică, necesară oricărui vorbitor cu pretenţii de intelectual (şi, în zilele noastre, cei care au aceste pretenţii sunt din ce în ce mai mulţi), ar trebui să se realizeze mai întâi în familie şi apoi în şcoală. Din păcate, constatăm că vocabularul elevilor, al studenţilor, al tinerilor în general este foarte sărac. De asemenea, observăm că multe dintre VIP-urile prezentului românesc dovedesc o exprimare adesea greoaie, deci, cultivarea limbii naţionale înregistrează, în zilele noastre, o continuă degradare.

Adesea, în şcoală, elevilor li se prezintă scheme abstracte, „uscate" privind anumite chestiuni de morfologie, de sintaxă, însă, din păcate, nu se dă atenţia cuvenită unor importante compartimente ale limbii: vocabularul şi frazeologia – adevărate expresii ale culturii şi ale civilizaţiei. „Limba şi literatura română" reprezintă o disciplină de învăţământ inclusă în aria curriculară „Limbă şi comunicare", alături de limbile materne ale minorităţilor naţionale şi de limbile moderne, studiul limbii şi literaturii române propunându-şi dezvoltarea competenţelor de comunicare orală şi scrisă ale elevilor. Tot timpul, profesorul de limba şi literatura română trebuie să se întrebe: „la ce îi va folosi elevului cu adevărat mai târziu, în viaţă, ceea ce l-am învăţat eu la ora de română?". Este o realitate faptul că programele de limba română cer ca elevii să dobândească numeroase noţiuni de fonetică (ce sunt vocalele, diftongii), de morfologie (de pildă, lista verbelor copulative din limba română sau clasificarea conjuncţiilor), noţiuni de sintaxă (de exemplu, termenii regenţi ai propoziţiilor subordonate necircumstanţiale), iar unii profesori, din păcate, absolutizează aceste probleme, respectând prea puţin viziunea comunicativ-pragmatică pe care se întemeiază procesul didactic modern al învăţării limbii române. Considerăm că un elev nu ar trebui penalizat prea aspru la limba română dacă, de pildă, nu ştie ce termeni regenţi are subordonata subiectivă sau care este regimul cazual al prepoziţiilor. Poate că aceste aspecte nu îi vor fi niciodată, în viaţă, de un real folos. În schimb, s-ar impune ca elevul să nu promoveze dacă rosteşte sau dacă scrie – să zicem – „bacaloriat", „grefuri", „sclupturi", „să aive", „al optilea", „ceţ-i ar place să scri?" ş.a.m.d. De altfel, dintre obiectivele instructiv-educative şi formative pe care le urmăreşte studierea limbii şi literaturii române, esenţială este asigurarea calităţii comunicării scrise şi orale, prin stăpânirea normelor ortografice, ortoepice şi de punctuaţie, precum şi a vocabularului limbii române. Elevii cunosc limba generală, ştiu din familie „cum se spune", iar profesorul trebuie să îi înveţe limba literară, adică să îi înveţe „cum trebuie să se spună".

Pe de altă parte, sondajele au arătat că tinerii de astăzi petrec un număr mare de ore în faţa televizorului sau ascultând radioul. Însă, din păcate, emisiunile şi rubricile de cultivare lingvistică – atât de necesare la ora actuală – sunt foarte puţine; posturi importante de radio şi de televiziune, care se luptă cu încrâncenare pentru audienţă, nu transmit astfel de emisiuni. În schimb, în majoritatea emisiunilor, observăm cu uşurinţă greşeli de pronunţare, greşeli de vocabular, de morfologie, de sintaxă. Pentru unii tineri, vedetele de televiziune devin modele. Dar unele dintre aceste vedete pronunţă „prevéderi", „carácter", „doctoríţă", „edítor", în loc de (cum este corect) „prevedéri", „caractér", „dóctoriţă", „editór" sau vorbesc, preţios, despre „schimbarea de look", despre „trend-ul din modă", despre „locaţia" unei anumite emisiuni (cu sensul de „loc de filmare"), despre „casting", despre „averse de ploaie" sau îi invită pe telespectatori ori pe radioascultători să participe la un „chat" sau să urmărească pe micul ecran un „thriller". Ne permitem să recomandăm posturilor de radio şi de televiziune să introducă un test de limba română la concursurile de angajare şi să apeleze la serviciile unui lingvist pentru consilierea crainicilor, a realizatorilor, a redactorilor şi a reporterilor. Un astfel de consilier pe probleme de lingvistică ar trebui, fără discuţie, să existe în orice redacţie şi, în felul acesta, ar dispărea cu siguranţă modelul vedetei agramate, iar limba română ar redeveni armonioasă, „dulce şi frumoasă".

Este drept că neologismele au jucat şi joacă un rol extrem de important în îmbogăţirea vocabularului românesc, însă, adesea, ele sunt folosite impropriu, ajungând să constituie principala sursă a greşelilor de limbă. „Fortuit" este folosit, de multe ori, cu sensul de „forţat", deşi acest neologism are sensul de „întâmplător, neprevăzut". Deci, dacă vom spune cuiva „m-am întâlnit cu X fortuit", interlocutorul, dacă are cultură lingvistică, va înţelege că m-am întâlnit cu X din întâmplare, adică nu am planificat întâlnirea. Adjectivul „vindicativ", care înseamnă „răzbunător", este înţeles de unii vorbitori ca un sinonim al lui „vindecător" şi aşa aflăm despre „acţiunea vindicativă a unor tratamente pe bază de plante", după cum citeam undeva.

„Summum", pentru mulţi vorbitori de română, înseamnă pur şi simplu „sumă" – auzim adesea exprimări greşite de tipul „un summum de cunoştinţe", „un summum de motive", „un summum de factori" ş.a.m.d. Adevăratul sens al acestui neologism este de „punctul sau gradul cel mai înalt la care se poate ajunge", „culme care nu poate fi depăşită", deci este evident că „summum" şi „sumă" nu sunt sinonime. Adjectivul „lucrativ" nu înseamnă „lucrător" sau „de lucru", ci „rentabil, aducător de câştig"; aşadar, putem spune „meserie lucrativă", „scopuri lucrative", dar nu „şedinţă lucrativă". „Doleanţă", cuvânt provenit din franceză, este derivat de la verbul din limba latină „doleo, dolere", cu traducerea „a suferi, a fi îndurerat". Sensul corect al substantivului „doleanţă" este cel de „plângere, reclamaţie" şi nu cel de „dorinţă", mai ales atunci când este folosit la plural. Deci, „doleanţe" nu înseamnă „dorinţe".

Un cuvânt des explicat de lingvişti şi de lucrările de specialitate, tocmai pentru că se întrebuinţează greşit, este „a servi". Mulţi vorbitori spun „am servit masa la restaurant"; „dimineaţa servesc doar o cafea"; „serviţi încă o prăjitură"; în toate aceste cazuri, precum şi în altele similare, trebuie spus „am luat masa la restaurant"; „dimineaţa beau numai o cafea"; „mâncaţi încă o prăjitură" sau „serviţi-vă cu încă o prăjitură". „A servi" înseamnă, conform dicţionarelor, „a face cuiva un serviciu; a face anumite operaţii pentru cineva; a îndeplini anumite funcţii, anumite îndatoriri faţă de altcineva; a lucra în calitate de om de serviciu pentru cineva". Prin urmare, dicţionarele nu înregistrează, pentru acest verb, sensul de „a mânca".

O construcţie pleonastică, generată de dorinţa vorbitorilor de a se exprima elevat, preţios, este „a-şi aduce aportul" – expresie discutată, explicată şi condamnată de multe ori, dar care continuă să se întrebuinţeze. Corect, vom spune „a-şi aduce contribuţia" sau „a contribui", dar nu „a-şi aduce aportul".

În concluzie, ţinând cont că limba se îmbogăţeşte permanent, trebuie să acordăm o mare atenţie neologismelor, exprimându-ne „frumos", dar şi corect. În sprijinul acţiunii de cultivare a limbii, a exprimării, se înscriu numeroase studii de specialitate, numeroase cărţi, cea mai importantă lucrare normativă fiind *Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române* (ediţia a II-a), datorată Institutului de Lingvistică al Academiei Române. Să consultăm asemenea lucrări ori de câte ori avem îndoieli privind scrierea, pronunţarea sau sensul unui cuvânt şi, mai ales, să nu pierdem nicio ediţie a emisiunilor „Vorbiţi, scrieţi româneşte!" şi „Universul cuvintelor", emisiuni foarte utile, transmise de postul de televiziune, naţional, universitar şi cultural *România de Mâine* – TVRM.

Anchetă

De ce sunt haretist ?

Sonia Cristina STAN

Având ca reper cele patru întrebări de mai jos, am încercat să aflăm ce înseamnă pentru studenţii Universităţii *Spiru Haret* viaţa lor în această instituţie. În final, am adresat o rugăminte, aceea de a rezuma un plan, un proiect de îmbunătăţire a lucrurilor de care sunt nemulţumiţi, ştiut fiind că e foarte uşor să critici şi să desfiinţezi, e mult mai greu să construieşti şi să propui soluţii. Iată ce au răspuns câţiva viitori jurnalişti, studenţi ai Facultăţii de Jurnalism, Comunicare şi Relaţii Publice din cadrul Universităţii *Spiru Haret*.

Cum era şi normal, stilurile sunt diferite, ca şi dispoziţia lor de a lucra efectiv la această anchetă: de la misivele expeditive de genul dărilor de seamă la încercări creative de a se plasa în situaţii reale de viaţă studenţească – o zi obişnuită de şcoală, de exemplu – studenţii anului II au desenat prin răspunsurile lor un portret al propriei lor studenţii, aşa cum o trăiesc acum, cu emoţii, cu efervescenţă, sau cu anemie, lipsă de chef, cârcoteală şi nemulţumiri.

1. Cu ce aşteptări aţi venit la Universitatea *Spiru Haret*?
2. În ce domeniu academic aţi fost dezamăgiţi?
3. Sunteţi satisfăcut de maniera de predare a profesorilor?
4. Aţi beneficiat de o viaţă studenţească reală?

Expuneţi o modalitate de îmbunătăţire a manierei de predare a materiilor.

Victor Mazilu: Am venit la această Universitate pentru a învăţa să devin un bun jurnalist. M-am aşteptat să primesc informaţiile pe baza cărora în viitor să-mi pot dezvolta o carieră în acest domeniu. Sunt mulţumit de modalitatea de predare. Bineînţeles că sunt şi excepţii, dar, în general, ceea ce s-a predat mi s-a părut interesant şi util pentru viitorul meu.

Aş vrea să existe o mai mare severitate a profesorilor în timpul predării cursului, pentru a evita zgomotul produs de anumiţi studenţi.

Nu pot spune că am avut o viaţă studenţească...cel puţin nu alături de colegii mei de universitate. Sunt foarte ocupat cu alte activităţi şi de aceea nu am putut să-mi fac mulţi prieteni printre colegii mei.

Ana Monica Lăzărescu: Am ales Universitatea *Spiru Haret* pentru că am crezut că aici pot deprinde abilităţile necesare meseriei de jurnalist. Ştiam de la foşti studenţi că avem şansa de a face practică încă din anul I la Televiziunea *România de Mâine* şi la radioul „Student fm". Puţini dintre studenţii de la facultăţile de jurnalism au această şansă, astfel încât cei ce aparţinem de USH avem un atu important.

Nu sunt în măsură de a le reproşa ceva profesorilor, însă sistemului da. Este o mare greşeală ca la o facultate ce are la bază cultura, limba română sa fie prezentă în orar doar în semestrul I în anul I, iar limbile străine să fie opţionale.

Encuţu Ionuţ Silviu: Am ajuns în sălile Universităţii *Spiru Haret* nu doar din proprie iniţiativă, ci şi ajutat de foşti colegi de liceu, prieteni, dar şi de părinţii mei. Aşteptările mele cu privire la facultatea pe care am ales-o erau, încă de la început, să fiu îndrumat de profesori universitari foarte cultivaţi şi care îşi dau silinţa pentru mine şi colegii mei. Nu pot să spun că aş fi dezamăgit de un anumit profesor sau de modul de abordare al subiectelor la curs, din contră!

Despre viaţa studenţească ar fi cazul să mă abţin să comentez, ideea principală fiind că nu a existat între colegi o foarte mare apropiere, decât grupuri foarte mici sau între persoane care se cunoşteau dinainte.

Cu privire la orar, aş putea spune că este aproximativ lejer şi că orice student a realizat acest lucru.

Avem şi profesori care la curs sau la seminar mai glumesc şi, implicit, destind atmosfera, astfel că studenţii devin mai atenţi.

Eduard Dobre: Viaţa de zi cu zi ne-a învăţat pe noi, studenţii, că pentru a te angaja ai nevoie de o diplomă. Tot pe noi, studenţii, viaţa ne-a învăţat că nu este suficient, din păcate, să faci o facultate ca să te descurci cu brio la noul loc de muncă. Trebuie sa faci practică în acelaşi timp, să îţi dezvolţi o carieră şi să „cununi" asta cu studiile pe care le faci la facultate. Am ajuns la *Spiru Haret* tocmai pentru a-mi permite să fac şi o facultate şi să am şi timp pentru un loc de muncă stabil. Sunt mulţumit de stilul de lucru, dar mai ales de condiţiile moderne de examinare a elevilor. Cred că este timpul să depăşim metodele comuniste de forţare a elevilor de a veni la scoală prin numărarea absenţelor şi penalizarea la notă. Metoda examenelor online elimină, cel puţin la prima vedere, mita profesională şi, în acelaşi timp, scuteşte profesorii de o muncă inutilă.

Din fericire, mi-am dezvoltat două cariere, una politică şi una în media. Le fac pe amândouă în acelaşi timp pentru că îmbin utilul cu plăcutul, mai ales că fiecare lucru pe care îl descopăr mă ajută fie în cariera de reporter, fie în cea de viitor politician. Nu pot decât să îmi îndemn toţi colegii să încerce o carieră paralel cu facultatea, pentru că ea, facultatea, nu îţi va da niciodată de mâncare. Şi nici nu o să îţi pună piedici în cazul în care vrei să mergi pe un alt drum, cel puţin nu la *Spiru Haret*.

Andreea Avram: Fiind mereu interesată de acest domeniu, fiind pasionată de oameni şi de modul în care aş putea să comunic cu ei, mi-am dorit încă din momentul în care am fost capabilă să conştientizez cu ce te poate ajuta o facultate în dezvoltarea ta pe toate planurile, să urmez această facultate, unde îmi pot însuşi foarte multe noţiuni şi, totodată, unde pot să mă formez dintr-o altă latură. Am ales să urmez cursurile acestei facultăţi la Universitatea *Spiru Haret*, deoarece este una dintre universităţile acreditate şi una dintre cele care îţi oferă oportunitatea de a putea acumula cât mai multe informaţii legate de acest domeniu printr-o metodă unică de verificare a acestora, examenul grilă. Aşteptările mele privind finalizarea acestei facultăţi? Bineînţeles, dorinţa de a profesa cu uşurinţă în domeniul ales, datorită lucrurilor învăţate în toţi aceşti ani de studenţie. Tot în acest domeniu academic pot apărea, în diverse momente, anumite situaţii care nu ne sunt tocmai plăcute, cum ar fi studierea unei materii nu neapărat necesare domeniului respectiv, în defavoarea alteia ajutătoare.

În ceea ce priveşte modalitatea de predare a cadrelor universitare din această facultate, tot ceea ce pot menţiona e faptul că fiecare dintre aceştia îşi respectă meseria şi manifestă faţă de elevii săi o foarte mare responsabilitate referitor la ceea ce comunică acestora. Sunt oameni care dau dovadă de profesionalism şi de dăruire faţă de munca lor. Tot ei sunt cei care îşi aleg modul de predare, fie o predare clasică la cursul respectiv, fie aducerea unor documentaţii, pe baza cărora se explică întreaga materie pentru ziua respectivă, astfel încât celui ce i se comunică aceste informaţii, să fie mulţumit şi încrezător în ceea ce a înţeles pe parcursul orei respective. Cu toate acestea, sunt alţi studenţi care nu neapărat nu sunt de acord cu aceste metode, ci pur şi simplu, doresc altceva, o îmbunătăţire în ceea ce priveşte modalitatea de predare.

Din punctul meu de vedere, în momentul de faţă e totul în regulă, sunt mulţumită de pregătirea cadrelor universitare, de modalitatea lor de a ajuta studenţii să înţeleagă şi să înveţe multe lucruri interesante şi utile în viitoarea lor carieră, cât şi de universitatea în sine pentru tot ceea ce oferă.

Alexandru-Ritvan Dragomir: Motivul pentru care am venit la Universitatea *Spiru Haret*, Facultatea de Filosofie şi Jurnalism, este pasiunea pentru jurnalism. În primul an de facultate am fost dezamăgit de două materii, Logica şi Economia, materiile mele preferate fiind cele specializate şi legate de jurnalism. La început, nici Filosofia nu mi-a fost pe plac, dar cu timpul a început să-mi placă. Aşteptările mele de la această facultate sunt practica în domeniu: la televiziune, la radio şi, nu în ultimul rând, la ziar.

Modul de predare din această universitate este divers, diferenţiindu-se de la profesor la profesor. În principiu, sunt mulţumit de modul de predare al profesorilor, micile excepţii fiind materiile care nu mi-au plăcut şi, dacă nu mi-au plăcut, nu le-am înţeles. În primul an de facultate am cunoscut foarte multe persoane, de diferite vârste, de sexe diferite şi de religii diferite, oameni total diferiţi unul de celălalt, motivul cunoaşterii atâtor persoane fiind „talentul" meu de comunicare.

O primă ieşire în „lume" în viaţa studenţească a fost Balul Bobocilor, după care au urmat multe alte ieşiri cu studenţii de la facultate, dar şi cu prietenii făcuţi în Bucureşti. Datorită alegerii făcute, jurnalismul, multă lume m-a apreciat şi mai mult, pentru că meseria de jurnalist este foarte grea.

Marina Vasile: Am venit la facultate cu gândul că acesta este punctul de plecare spre ceea ce îmi doresc să fac în viaţă, în plan profesional. Am avut şi am încă unele aşteptări. Unele s-au materializat, altele nu. Dar timpul nu este pierdut. Îmi închipuiam ca voi merge în redacţia unui ziar, într-un studio de radio şi televiziune, dar odată ajunsă pe băncile facultăţii, mi-am dat seama că înainte de toate acestea avem nevoie de numeroase cunoştinţe specifice domeniului comunicării, este necesară o acomodare cu limbajul folosit, pentru că un bun profesionist are întotdeauna în spate un bagaj solid de informaţii privitoare la domeniul său de activitate, iar acesta trebuie să fie cu atât mai variat cu cât profesia de jurnalist este una care îţi solicită zilnic cunoştinţele.

Cât priveşte partea teoretică, aceasta este aşa cum ar trebui să fie, profesorii ne familiarizează cu limbajul, cu istoria mass-media, dar totuşi cred că introducerea unor ore în care noi să putem intra în contact direct cu atmosfera unui studio tv/radio ar fi binevenită. Conştientă fiind că una este ceea ce îmi închipui eu şi alta este de fapt realitatea, nu pot afirma că am avut aşteptări care nu se materializează acum, adică în cadrul facultăţii învăţ ce înseamnă jurnalismul şi a fi jurnalist de la oameni care lucrează în domeniu; deci fac ceea ce mi-am dorit dintotdeauna sau cel puţin fac primul pas spre acest lucru.

Cât despre modul de predare, eu cel puţin consider că fiecare profesor are propriul fel în care îşi vede şi prezintă materia, iar cine vrea cu adevărat să înveţe ceva, învaţă.

Viaţa studenţească cu tot ce înseamnă ea: sesiune, învăţat până noaptea târziu, chiul de la cursuri şi/sau seminare, predarea proiectelor pe ultima sută de metri, a existat şi există dintotdeauna. Cum societatea evoluează, se schimbă continuu nu putem crede că viaţa studenţească nu a fost atinsa de aceste lucruri. Chiar dacă nu mai este ca pe vremuri, viaţa studenţească

există şi va exista cât vor exista studenţi şi universităţi.

Adina Batîr: 1. Cu aşteptarea că voi întâlni profesori minunaţi. 2. Nu mi s-a întâmplat până acum să fiu dezamăgită. 3. Da! Am venit la cursuri nu doar cu plăcere, ci şi cu mare drag. Am mai fost studentă la altă facultate, iar când am ajuns aici am început să fac (inevitabil) comparaţii. La *Spiru Haret* am întâlnit profesori buni, care ştiu cum să-l facă pe student să-şi dorească să studieze, nu să o facă pentru note.

Valentina Moise: Pentru mine Universitatea *Spiru Haret* reprezintă uşa către o carieră de succes. Prima dată când am auzit de această Universitate a fost în urmă cu câţiva ani, de la prieteni şi familie. Mi-a fost recomandată de către aceştia ca fiind o Universitate complexă, ce cuprinde facultăţi din toate domeniile, universitate în care pot avea parte de o pregătire excelentă pentru o carieră plină de realizări. Când am fost pusă în faţa faptului împlinit şi a trebuit să aleg unde voi urma studiile superioare, am ales Facultatea de Filosofie şi Jurnalism de la *Spiru Haret*.

Primul an de studiu a fost impecabil, iar pe lângă faptul că am avut posibilitatea, de care am şi profitat, de a învăţa lucruri esenţiale pentru cariera unui jurnalist, am dobândit noi cunoştinţe, noi prieteni.

Ceea ce am găsit în această Universitate a ridicat standardul aşteptat: calitatea cursurilor, manualelor, auxiliarelor didactice universitare, cursuri de sinteză, caiete de seminar, caiete de lucrări practice, caiete de laborator, culegeri de probleme, deci toate condiţiile pentru desfăşurarea normală a activităţilor universitare.

Alături de cursurile, manualele, auxiliarele didactice tipărite, studenţii şi masteranzii Universităţii *Spiru Haret,* beneficiază de acces gratuit la biblioteca virtuală a fiecărei facultăţi, lucru benefic contra pierderii de timp.

Până să fac parte dintre haretiştii Universităţii, îmi doream să îmi pot finaliza cursurile universitare în condiţii normale, pentru a acumula cât mai multe cunoştinţe.

Acum că sunt studentă în cadrul facultăţii de Filosofie şi Jurnalism, sunt foarte mulţumită de ajutorul şi condiţiile oferite, mai ales că, datorită studiilor în curs, am reuşit să mă angajez la un post local de televiziune.

La nivelul Universităţii *Spiru Haret*, asigurarea calităţii procesului de învăţământ este coordonată şi atent monitorizată de Preşedintele şi Rectorul Universităţii, de Senatul universitar şi Biroul executiv, de Comisia pentru evaluarea internă şi asigurarea calităţii procesului de învăţământ, iar, la nivelul facultăţilor şi al celorlalte structuri ale Universităţii, de comisii de profil special instituite.

Datorită profesorilor reuşim să ajungem la un anumit nivel, pentru că aceştia ne transmit nouă, prin diverse modalităţi, aşa cum consideră fiecare, un mod eficient pentru a acumula cât mai multe informaţii, tot ceea ce şi ei au învăţat, la rândul lor.

Modalităţile de predare, în cadrul acestei Universităţi sunt foarte eficiente şi datorită tehnologiei moderne cu care sunt dotate sălile de cursuri.

Cadrele didactice, autori ai cursurilor şi manualelor, monografiilor de specialitate nutresc convingerea că expunerea metodică, sistematizarea logică, selecţia valorică, noutatea în domeniu, într-un cuvânt înalta calitate a conţinutului, se constituie în criterii de bază ale transmiterii eficiente a cunoştinţelor, facilitează drumul studenţilor spre calificarea competitivă, spre îndeplinirea exigenţelor activităţii de cercetare în folosul societăţii.

Consider că sistemul universitar este într-o continuă ascensiune, această Universitate cuprinzând tot ceea ce este necesar pentru a parcurge şi pentru a se admite studiile superioare.

Adina Ciurea: Am venit la Universitatea *Spiru Haret* cu speranţa ca voi reuşi să ajung să lucrez în domeniul mult dorit şi că diploma de absolvire să îmi fie recunoscută atât pe plan naţional, cât şi internaţional. Da, sunt satisfăcută de modalitatea de predare, profesorii îşi fac foarte bine meseria.

Puncte de vedere

CRIZA FINANCIARĂ. CAUZE. EFECTE. REMEDII

(Urmare din pag. 1)

d) guvernarea neadecvată a corporațiilor și stimulente manageriale necorespunzătoare în instituțiile financiare;

e) rolul factorilor de reglementare și al agențiilor de rating.

Aceste cauze specifice se întâlnesc în măsuri diferite atât în țările dezvoltate, dar mai ales în SUA, cât și în țările cu economii emergente, desigur în proporții mai scăzute.

În opinia noastră, cauza generală a actualei crize financiare constă în **exacerbarea** rolului instrumentelor financiare, a economiei nominale (monetare) în raport cu economia reală în ceea ce privește asigurarea premiselor unei dezvoltări durabile. Această exacerbare a avut la bază componenta speculativă a modelului economiei de piață concurențială liberă, dincolo de limitele admisibile și controlabile ale acesteia.

Creșterea numărului de interpuși financiari, a derivativelor, a neglijat adevărul matematic potrivit căruia derivata de ordinul 10 din 0 nu reprezintă decât zero. De altfel, și în economia reală, proliferarea intermediarilor în relația producție – consum, dincolo de contribuția efectivă a acestora la sporirea performanței muncii în producție și a eficienței economico-sociale în consum, nu înseamnă decât valoare adăugată falsă, ireală, cu evidente caracteristici **parazitare, inflaționiste**, de entropie în economie și societate.

Fără a ne propune o inventariere detaliată a cauzelor, dorim să menționăm și **neajunsurile majore în activitatea sistemelor naționale și internaționale de audit financiar contabil**, intern și extern, ca și a diferitelor agenții de rating, care nu au fost în măsură să tragă la timp semnalele de alarmă, să prevină (early warning) producerea unor astfel de zguduiri financiare, ale piețelor de capital.

Dar analiza atentă a cauzelor, având în vedere amploarea și profunzimea fenomenelor de criză, va trebui făcută nu atât pentru identificarea și sancționarea vinovaților individuali și/sau colectivi, directi și/sau indirecți, ci pentru înțelegerea mecanismelor și cauzalităților complexe ale fenomenului care, fără îndoială, va avea efecte pe diferite orizonturi de timp. Mai mult, pentru a fundamenta măsurile necesare în vederea contracarării efectelor negative care subminează sustenabilitatea creșterii economice.

EFECTE ȘI CONSECINȚE ALE CRIZEI FINANCIARE

Efectele crizei financiare internaționale sunt multiple și afectează în măsuri diferite una sau alta din țările implicate. În acest sens, o enumerare, fie chiar și succintă a efectelor din punctele de vedere economico-financiar, oferă o bază pentru aprofundarea cercetării în acest domeniu, ca și pentru clarificarea și coroborarea acestora după mai multe criterii și metode de analiză. Ne vom referi la câteva aspecte privind efectele pe termen scurt.

Cel mai important efect, până în prezent, îl reprezintă **falimentul unor instituții bancare** și de **credit** din SUA și din țările membre ale UE, ca urmare a intrării în incapacitate de plată și a imposibilității de recuperare a creanțelor, mai ales în domeniul imobiliar.

Falimentul bancar și retragerile de bani din bănci, neîncrederea în solvabilitatea acestora au antrenat o bulversare gravă pe **piața bursieră** astfel că valoarea acțiunilor, la diferitele burse din lume pentru societăți importante tranzacționate, a scăzut în unele cazuri într-atât încât s-a recurs la măsura extremă de **suspendare a tranzacțiilor la bursă pe anumite perioade de timp**. Aceasta a generat o scădere bruscă și uneori dramatică a capitalizării bursiere, a banilor virtuali, prin reducerea fără precedent a prețului acțiunilor, ceea ce a făcut ca o bună parte a societăților tranzacționate la bursă să-și reevalueze capitalul și să-și calculeze pierderile ca urmare a crahului financiar prin care au trecut.

FMI consideră că pierderile cauzate de criza financiară la nivel mondial vor fi de circa 1400 miliarde de dolari, cifră care desigur este preliminară, supusă în continuare revizuirii, ca urmare a creditelor neperformante și activelor negarantate. Această cifră reprezintă a doua revizuire de către FMI care, în septembrie 2008, estima o pierdere de 1300 miliarde de dolari și în aprilie una de 945 miliarde de dolari.

Din cauza acestor pierderi, analiștii economici previzionează **o încetinire a creșterii economice globale,** ca urmare a declinului producției în statele dezvoltate și a încetinirii dinamicii economice în economiile emergente.

Turbulențele de pe piața financiară internațională vor afecta creșterea economică și în anul 2009, ceea ce impune măsuri decisive la nivel național și internațional pentru a evita o încetinire și mai puternică a creșterii economice și/sau declinul mai accentuat al unor economii, pentru asigurarea în continuare a lichidității pe piețele financiare.

Căderea pieței imobiliare în SUA, care se va continua, va avea drept consecințe deteriorarea sectorului credite, creșterea delictelor care au ca obiect ipotecile și tranzacțiile imobiliare (credite de retail sau pentru corporații), va influența și economia europeană, ceea ce va conduce și la ieftinirea locuințelor, înăsprirea condițiilor de creditare și stagnare economică.

Astfel, se preconizează o stagnare/scădere a PIB în unele țări membre UE, îndeosebi în Germania, Estonia, Franța, Italia și Lituania.

Alte **efecte** ale crizei financiare se referă la **creșterea presiunii inflaționiste**, **a ratei dobânzii și șomajului, devalorizarea monedelor naționale și mărirea deficitelor de cont curent și a datoriei publice.**

MĂSURI DE CONTRACARARE A EFECTELOR CRIZEI

Ținând seama de impactul global al actualei crize financiare, cu potențial clar de declanșare a unei crize economice de proporții, instituțiile decizionale competente, la nivel național și internațional (între care FMI, Banca Mondială, UE etc.), în cadrul diferitelor reuniuni ale reprezentanților statelor, au analizat și convenit în mod preliminar o serie de măsuri pentru a contracara agravarea efectelor crizei și a restabili încrederea în piețele financiare.

• O osmoză între cauzele tradiționale și netradiționale particulare • Exacerbarea rolului instrumentelor financiare ale economiei nominale în raport cu economia reală • Falimentul unor instituții bancare și de credit, o gravă bulversare pe piața bursieră • Recesiunea și declinul economic resimțite și pe piața muncii din România • Reforme în politicile structurale pentru a se evita o recesiune globală prelungită • O comportare prudentă, protecția consumatorului, intensificarea educației financiare și guvernare corporativă.

Aceste măsuri vizează atât **termenul scurt,** cât și pe cele **mediu și lung**.

În ceea ce privește **România**, menționăm că, potrivit declarațiilor persoanelor oficiale din cadrul BNR, ca și al altor instituții financiare, nici o bancă **nu se află în situație gravă**, nu are probleme de lichidități, ca urmare a efectelor crizei financiare internaționale.

Împrumuturile subordonate, depozitele și creditele atrase, pe care băncile din România le-au primit de la acționari străini, în proporție de 50% au scadența la peste doi ani, iar trei miliarde de Euro vor trebui plătiți între unu-doi ani și circa 2,5 miliarde de Euro între șase luni și un an. Solvabilitatea bancară se află la un nivel bun (de 13%), iar activele slabe dețin o proporție relativ mică în totalul activelor (sub 1%).

Potrivit prognozelor FMI, creșterea economică în România se prelimină la 8,6% în anul 2008 și 4,8% în anul 2009, în condițiile în care inflația va fi 2,8% și, respectiv, 6,6%, iar deficitul de cont curent de 14,5% și, respectiv, 13,3%. Prognozele pentru România relevă o încetinire a dinamicii economice care se menține, totuși, la niveluri superioare, comparativ cu alte țări din zona europeană.

Odată cu creșterea prudențialității în materie de creditare, băncile românești și-au închis una celeilalte limitele de expunere pe piața interbancară, ceea ce semnifică existența unor planuri de rezervă consistente, în ceea ce privește asigurarea lichidității.

Efectele crizei financiare care induc recesiune și declin economic, pe cale de consecință, se vor resimți și **pe piața muncii în România**, prin creșterea ratei subocupării, ca urmare a reducerii cererii de forță de muncă în țară și în străinătate, îndeosebi în Spania, Italia și Germania.

Un alt argument în sprijinul opiniei potrivit căreia piața locală financiară a României va resimți doar indirect efectele crizei internaționale se referă la rezerva valutară a României de 26 miliarde de Euro, un important factor tampon de contracarare a acestor efecte chiar și în cazul înăspririi condițiilor din sectorul de creditări (credit crunch).

Atât la nivel mondial, dar și național, starea de faliment sau jenă financiară a unor societăți bancare și nu numai, scăderea valorii de bursă a acțiunilor acestora au generat o serie de operațiuni de **fuziune și preluări,** ca și o creștere a tranzacțiilor bursiere stimulate de prețul redus al cumpărării de acțiuni.

Economia de piață, în condițiile actualei crize financiare, a fost obligată odată în plus (dacă mai era cazul!), să țină seama de faptul că singure mecanismele pieței concurențiale nu sunt în măsură să rezolve problemele sustenabilității economice, mai ales în condițiile în care se agravează problemele de mediu, ale producției și consumului de bunuri publice, regionale, naționale și internaționale.

Din acest motiv, în cadrul numeroaselor întâlniri la vârf din ultima perioadă pe plan internațional, s-a manifestat dorința de a găsi în comun o serie de remedii pentru a contracara efectele crizei și a reforma sistemul financiar național și internațional. În cadrul acestor remedii entitatea instituțională a statului național sau cea supranațională a ocupat un loc central.

După cum se știe, o serie de bănci europene aflate în dificultate au fost salvate, cel puțin temporar, prin intervenția statului, în Anglia, Germania, Belgia și Olanda. Aceasta sugerează necesitatea începerii unui plan sistemic pentru Europa destinat consolidării instituțiilor financiare, ținând seama că măsurile fragmentare la nivelul fiecărei țări s-ar putea dovedi ineficiente. În acest sens, apare oportună o cooperare cât mai largă a părților implicate (stakeholders) în procesul de stabilizare și consolidare a piețelor financiare, mai ales pentru implementarea reformelor privind reglementarea și supravegherea principalelor piețe financiare și reducerea dimensiunii eșecului și neajunsurilor acestora, inclusiv pe baza educației financiare și a aplicării eficiente a principiilor bazate pe bunele practici ale creditării. Orice amânare a implementării reformelor în acest domeniu se poate dovedi contraproductivă pe termenele mediu și lung.

Recentele scăderi ale prețurilor mărfurilor vor impulsiona veniturile reale ale țărilor importatoare, dar spectrul incertitudinii pe termen mediu înclină către amenințări grave în ceea ce privește dinamica acestora.

Actuala criză financiară internațională a atras atenția asupra necesității, pe de o parte, a luării unor **măsuri de urgență** și, pe de alta, a unor **reforme în politicile structurale**, pentru a evita o recesiune globală prelungită.

Adâncirea și extinderea crizei financiare declanșate în luna octombrie 2008, în SUA și alte țări, reprezintă evenimentul care preocupă în cel mai înalt grad factorii de decizie din economie și societate, la nivelurile macro, mezo, micro și mondo. Evoluția acestei crize, inițial o problemă de insolvență alimentată de lipsa de încredere în sistemul de creditare, în prezent, riscă să devină treptat un factor de turbulență pentru economia mondială.

Din acest motiv, recentele întâlniri ale șefilor de stat, dar și ale reprezentanților instituțiilor financiare internaționale au fost consacrate identificării unor soluții pentru a reface credibilitatea sistemelor de creditare și a reîncepe funcționarea normală a acestora.

Deși nu se poate afirma că există o soluție panaceu (one-size-fits all), unele puncte de vedere comune ale specialiștilor se referă la abordarea consistentă, clară și coordonată a următoarelor probleme:

- garantarea pasivelor;
- separarea activelor toxice (bad assets);
- recapitalizarea instituțiilor afectate.

Se acreditează tot mai mult ideea unor planuri de salvare sistemică a piețelor financiare prin creșterea prudențialității, monitorizării și reglementării instituționale din care transpare clar rolul **parteneriatului public privat** în domeniul financiar, reducându-se cota exclusivismului reglementării numai pe baza mecanismelor pieței.

Luarea unor măsuri de urgență, cum ar fi limitarea creditării prin mijloace specifice, ține mai degrabă de **depășirea pe termen scurt** a crizei financiare. Realizarea reformelor structurale pe termen lung ale sistemului global financiar vizează prevenirea repetării în viitor a unor astfel de fenomene de criză și necesită măsuri speciale.

Cadrul de reglementare și supervizare, mai bun, va trebui astfel conceput încât să contribuie la **accelerarea inovării financiare**, în beneficiul tuturor și nu în scop speculativ, favorizând o minoritate socială.

Pe agenda de lucru a guvernelor, ca provocări de dezbatere și schimb de experiență, cu bătaie lungă în timp, se află, în proporții diferite, problemele financiare referitoare la **concurență, stimulente pentru o comportare prudentă, protecția consumatorului, îmbunătățirea educației financiare și guvernarea corporativă**.

În ceea ce privește România, menționăm ca măsuri de primă urgență creșterea plafonului de garantare pentru depozitele bancare la 50 000 de Euro față de 20 000 de Euro, conform deciziei comune a Ministerelor de Finanțe din țările membre ale UE. Această măsură este menită să sporească încrederea populației în economisire și să evite retragerile în masă de la băncile comerciale, ceea ce ar putea conduce la falimentarea acestora. Desigur că măsura presupune cheltuieli suplimentare pentru bănci.

BNR monitorizează în permanență situația lichidităților și a băncilor în general, inclusiv în ceea ce privește rezervele minime obligatorii și planurile privind asigurarea lichidității. O serie de țări membre ale UE garantează depozitele bancare până la 100 000 Euro sau integral (vezi Spania, Slovacia etc.), în scopul creșterii încrederii deponenților.

O altă măsură întreprinsă de băncile românești se referă la creșterea ratei dobânzii cu 4-6 puncte procentuale peste dobânda de politică monetară de 10,25%.

Recurgerea la vânzarea certificatelor de trezorerie, cu scadență de 6 luni și cu randament mediu de circa 13%, reprezintă o altă măsură pentru a preveni turbulențele pieței financiare în România.

Nimic nu e pe gratis

Cristiana TUDOR, masterand,
Facultatea de Jurnalism,
Comunicare și Relații Publice

Guvernele lumii vor câștiga lupta cu frica. Au la dispoziție instrumente nelimitate, în special dacă activează la unison. Se pot naționaliza firme, se pot suspenda tranzacțiile săptămâni întregi, se pot cumpăra datorii sau acțiuni și se pot negocia ipoteci. Cel mai important lucru, Guvernul american poate tipări bani. Toate aceste instrumente au efecte pe termen lung extrem de dăunătoare, dar acestea nu reprezintă nimic comparativ cu potențialul colaps al sistemului financiar.

Printre toate dificultățile și privațiunile, criza a forțat Statele Unite să se confrunte cu obiceiurile proaste pe care le-a dezvoltat în ultimele câteva decenii. Încă din anii '80, americanii au consumat mai mult decât au produs – și au refăcut diferența împrumutându-se. Practic, peste 25 de ani banii produși destul de ușor împreună cu instrumente financiare elaborate au condus la un paradox: oricine putea împrumuta oricât de la bancă. Adică, indiferent de salariu, puteai împrumuta fie că voiai o casă mai mare, fie că voiai o mașină cu mai mulți cai putere. Odată acest obicei instalat și datoriile proprietarilor au crescut de la 680 miliarde $, în 1974, la 14.000 de miliarde $ în prezent. O familie obișnuită are în jur de 13 cărți de credit, 40% dintre ele având sold.

Calculele „infernal" de greșite au fost tolerate de întreaga Americă, economistul Jeffrey Sachs atrăgând atenția că „Am vrut multe lucruri de la Guvern, dar nu am vrut să plătim pentru ele". Și ca să vedeți unde a condus contabilitatea magică, vă spun că în 1990 datoria SUA era de 3000 de miliarde $. Știu că pare enorm, dar citiți ce urmează. Până în 2000, datoria a ajuns la 5750 miliarde $. Acum este de 10200 miliarde $.

Și magnatul Warren Buffet împărtășește aceeași opinie. În cadrul talk-show-lui „The Charlie Rose Show" a declarat că „așa numitul «leverage» (pârghie) este singura modalitate prin care un tip deștept ajunge falit. Faci lucruri inteligente, ajungi în cele din urmă foarte bogat. Dacă faci lucruri inteligente și folosești pârghiile și faci un singur lucru greșit pe parcurs, acest lucru te poate face să dispari, pentru că orice înmulțești cu zero, rezultatul este zero. Dar este reconfortant când toată lumea din jurul tău face asta cu succes, și tu faci asta cu succes, te simți ca Cenușăreasa la bal".

Tot astfel s-a simțit și Frredie Mac, una dintre cele mai importante instituții ipotecare din SUA, care a plătit în anul 2005 peste 2 milioane $ unei companii de consultanță. Aceasta a făcut lobby pe lângă congresmenii americani pentru a nu se adopta legea privind reglementarea pieței ipotecare. De ce? Din simplul motiv că Frredie Mac avea deja probleme financiare. Legea neadoptându-se, putea scăpa de faliment prin naționalizare. Ceea ce s-a și întâmplat. Nemaivorbind de compensațiile imense pentru directorii care au ascuns sub preș atâția ani calcule fermecate. Și acesta nu este decât un exemplu de utilizare inteligentă a pârghiei.

Ce trebuie să înțelegem din această criză? O lege fundamentală a economiei, dar destul de învechită până nu demult: NIMIC NU ESTE PE GRATIS. Dacă vrei să cumperi ceva scump, trebuie să plătești.

Pe termen mediu și lung, gospodăriile ar trebui să economisească mai mult, ar trebui demarate planuri de energie și infrastructură, adică investiții. Cu alte cuvinte, trebuie să se revină la prudențialitate – termen căruia i s-a oferit o accepțiune greșită. Oamenii precauți au fost înlăturați, în timp ce investitorii dornici de risc au preluat cu brio conducerea capitalului. Pentru a ieși din criză, va fi nevoie de multă disciplină, ceea ce va fi suficient de provocator pentru un popor obișnuit să aibă totul.

În România, situația nu stă nici pe departe astfel. Sistemul bancar este solid; piața imobiliară se prăbușește, fiind urmată de cea auto, a fabricării de piese auto și a oțelului. Cel puțin în primul caz, dezvoltatorii sunt disperați.

Prețurile apartamentelor scad cu 20-30 000 E, pentru că altfel riscă să nu se mai vândă. Dezvoltatorii sunt îngrijorați că nici măcar promoțiile nu mai sunt atrăgătoare: locurile de parcare oferite gratuit sau mobilarea bucătăriei și băii. De fapt, nu era o reducere propriu-zisă, ci în prețul piperat al locuinței erau incluse aceste bonusuri.

Acum și această strategie a fost abandonată. Mai mult decât atât, dezvoltatorii au început să modifice proiectele. Cum apartamentele cu patru camere nu s-au prea vândut, s-a recurs la spargerea pereților interiori, făcându-se astfel dintr-un singur apartament două sau trei. Apartamentele devin mai mici și implicit mai ieftine.

N-aș vrea să fiu în pielea vreunui dezvoltator, care, după ce a luat un credit de la bancă și a construit câteva blocuri cu apartamente, acestea nu se vând. Și nu se vând, tocmai pentru că românii nu se mai încadrează în veniturile pentru niciun tip de credit. Băncile au înăsprit condițiile de creditare, nemaifiind luate în calcul toate veniturile, ci doar acelea de pe cartea de muncă.

Nimic nu e simplu. Nimic nu e pe gratis. Nimic nu se schimbă cât ai bate din palme.

Am ajuns într-o eră în care nimicul înseamnă ceva.

DICȚIONAR EXPLICATIV POLIGLOT

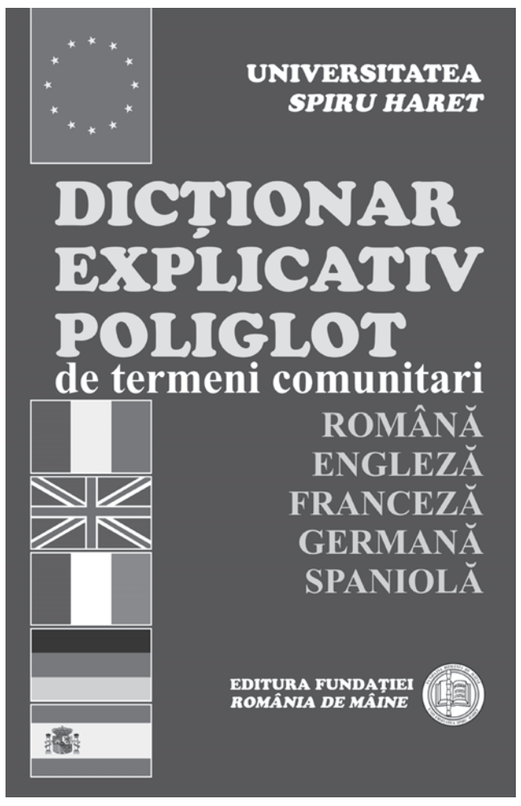

Inedit prin registrul tematic abordat, precum și prin largul cerc de cititori căruia i se adresează – studenții Facultății de Relații Internaționale și Studii Europene, profesori, cercetători, funcționari publici, traducători, acest Dicționar, elaborat de Departamentul de Limbaje Specializate de la Universitatea *Spiru Haret* (coordonator al colectivului de limbi romanice: conf. univ. dr. Emilia BONDREA; coordonator al colectivului de limbi germanice: lector univ. dr. Rodica ȘTEFAN), va contribui cu siguranță la descifrarea termenilor, expresiilor sau abrevierilor ce vizează tematica europeană dezbătută în cele mai diferite medii, la pregătirea într-o măsură mai mare a celor care, prin natura profesiei, apelează la documente specifice ori întocmesc proiecte europene, a celor care se formează, se specializează pentru a lucra în acest atractiv domeniu.

Dicționarul, apărut în Editura Fundației *România de Mâine*, furnizează semnificative informații privind structura și funcționarea instituțiilor de la Bruxelles sau Strasbourg, dimensiunile, complexitatea și impactul demersurilor acestora asupra comunității europene. În prefață, se subliniază faptul că acest dicționar, cuprinzând termeni de specialitate, oferă și echivalențele în limbile engleză, franceză, germană, spaniolă ale celor mai uzitați termeni, însoțiți de consistente explicații și informații pertinente despre evoluțiile proceselor ce au loc în interiorul Uniunii Europene.

Spre exemplu, un termen tot mai frecvent folosit în presa scrisă, în emisiuni televizate, în dezbateri parlamentare și aparent greu de descifrat îl reprezintă *acquis-ul comunitar*. Dicționarul oferă clar definiția acestui cuvânt – un ansamblu de drepturi și obligații ce leagă toate statele membre în cadrul Uniunii Europene. În plus, Dicționarul circumscrie sferei de acțiune a termenului, menționând că *acquis-ul comunitar* are o evoluție constantă și include: conținutul, principiile și obiectivele politice ale Tratatelor, legislația adoptată în aplicarea acestora, jurisprudența Curții de Justiție; declarațiile și rezoluțiile adoptate în cadrul Uniunii Europene, măsurile privind politica externă și de securitate comună.

Autorii Dicționarului au evaluat cu discernământ care sunt termenii comunitari cel mai des întâlniți, cu un spectru mai larg de circulație, de interes, conturând ampla accepție care li se conferă.

Dicționarul explicativ poliglot de termeni comunitari este cu atât mai util, mai valoros, cu cât nu se rezumă numai la prezentarea conținutului acestora, ci realizează și o retrospectivă asupra modului în care se desfășoară practic implementarea lor. Și un exemplu concludent îl poate oferi sintagma *Negocieri de aderare*, care, de regulă, durează câțiva ani, se finalizează cu un tratat de aderare supus ratificării în parlamentele statelor membre ale Uniunii Europene, parlamentul țării candidate și Parlamentul European, și precizează în ce constau procedurile de ratificare, temele abordate în cadrul negocierilor, concentrate în 31 de capitole, care fac obiectul discuțiilor ce se desfășoară în conferințe interguvernamentale bilaterale UE – țara candidată. Toate aceste precizări, aparent tehnice, au fost ilustrate pe exemplul negocierilor cu cele șase țări din „primul val" (Cipru, Estonia, Polonia, Republica Cehă, Slovenia și Ungaria) și al celor cinci țări candidate din „valul al doilea" (Bulgaria, Letonia, Lituania, România și Slovacia), care au demarat negocierile în februarie 2000, când s-a considerat că acestea progresează pe calea reformelor.

O listă de *abrevieri* și *sigle* vine în sprijinul celor care doresc să se orienteze rapid în multitudinea de termeni și noțiuni privind structurile Uniunii Europene, mecanismele lor de funcționare.

Caracterul didactic, metodologic, rigoarea științifică a *Dicționarului explicativ poliglot de termeni comunitari* sunt asigurate de trimiterile care însoțesc fiecare termen.

Dicționarul cuprinde și termeni cu înțeles implicit, dacă se poate spune așa, cum ar fi Dialog social, Carta socială, Televiziune fără frontiere, Transparență. Iată tot atâtea atribute care-i sporesc valențele, conferindu-i o largă arie de interes.

Adela DEAC

Termeni comunitari

• **Fondurile europene alocate dezvoltării mediului rural** – provin din Fondul european pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR). În România, aceste fonduri sunt gestionate de Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDPR9 prin intermediul Programului Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR). Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și pescuit are în subordine opt structuri regionale – Centre Regionale de Plăți pentru Dezvoltare rurală și pescuit și 41 de structuri județene – Oficii Județene de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit.

• **Fișa măsurii** – reprezintă documentul care descrie motivația sprijinului financiar nerambursabil oferit, obiectivele, aria de aplicare și acțiunile prevăzute, tipul de investiție, categoriile de beneficiari eligibili și modul concret de sprijin.

• **Proiectul individual** – implică o singură acțiune din cadrul fișei măsurii, indiferent de categoria de beneficiar.

• **Proiect integrat** – înseamnă, combinarea în același proiect a cel puțin două acțiuni din cadrul aceleiași componente sau din componente diferite ale măsurii, cu condiția ca acțiunea secundară din cadrul proiectului integrat să dețină o pondere de minimum 10% din valoarea totală eligibilă a proiectului în cauză.

• **Memoriu justificativ** – este un model standard de elaborare a documentației pentru justificarea investiției necesar proiectelor finanțate din PNDR care nu presupun lucrări de construcții-montaj (de exemplu, în cazul unui proiect care impune achiziționarea de utilaje). Memoriul justificativ este înlocuit de studiu de fezabilitate în cazul proiectelor care presupun lucrări de construcții-montaj.

Mitu' cu M. Itu (I)

Prof. univ. dr. Mircea ITU

Mitul este polivalent şi multifuncțional. Are numeroase *funcții practice*, cum ar fi: cunoaşterea, educația, formarea personalității, controlul instinctelor, apărarea, vindecarea fizică şi psihică (mitoterapia), cultivarea virtuților şi eliberarea. Una dintre funcțiile mitului este reglarea relațiilor omului cu lumea. Ernst Cassirer susține însemnătatea funcției intuitive a mitului. Acesta are şi un important rol modelator. Karl Jaspers insistă asupra modelării vieții prin mituri, scriind că omul şi lucrările sale durează într-o lume de mituri, care-i protejează viața. (Karl Jaspers, *Wom Ursprung und Ziel der Geschichte*, 1949).

Există patru căi de acces la răspunsurile fundamentale: superstiția, mitul, speculația filosofică şi cercetarea ştiințifică. Mitul reaminteşte fapte încărcate de sacralitate şi restabileşte ordinea evenimentelor arhetipale. Totalitatea miturilor unui popor se constituie într-un sistem epic. Lucian Blaga clasifica mitul, alături de viziunile religioase, concepțiile metafizice, teoriile ştiințifice şi întruchipările în artă printre „plăsmuirile spirituale prin care ființa umană încearcă să-şi reveleze sieşi misterul existenței". (Lucian Blaga, *Ființa istorică*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1977, p. 243).

Romulus Vulcănescu distinge trei categorii de mituri: a) *heteronome*, ce țin de ştiințele umaniste care au folosit mitul în scopuri auxiliare; b) *autonome*, care țin de enunțurile independente ale ştiinței mitului, ale mitologiei şi c) *interdisciplinare*, care țin de focalizarea interdependentă. (Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, Bucureşti, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1985).

Victor Kernbach deosebeşte patru clase de mituri: 1) *mitul memorial* – amintirea faptelor ancestrale transmise oral: vârsta

de aur, omul primordial, revelația inițială, bătăliile cereşti şi evenimentele cosmice; 2) *mitul fenomenologic*: cosmogonia, anthropogonia, eshatologia şi elementele cosmice; 3) *mitul cosmografic*: theogonia şi pantheonul zeilor; 4) *mitul transcendental*: eroul arhetipal, destinul, timpul, viața şi moartea etc. (Victor Kernbach, *Miturile esențiale*, Bucureşti, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, 1978, p. 8-15). Această clasificare este reluată şi în altă lucrare a sa. (Victor Kernbach, *Dicționar de mitologie generală,* Bucureşti, Editura Albatros, 1983, p. 351-354). Miturile esențiale ale omenirii pornesc de la noțiuni suprasimbolice şi amorale. Miturile pot fi universale, naționale sau locale. Ele sunt, de asemenea, simple, simplificate, compacte sau ample.

Mitul are două semnificații fundamentale: a) *retrăire subiectivă* şi b) *interpretare obiectivă*. Ca retrăire subiectivă, mitul înseamnă reîntoarcerea în prezent, ancorarea în realitatea imediată,

în practică sau în planul concret. Ca interpretare obiectivă, mitul apare drept cercetare ştiințifică, metodă de cunoaştere în cadrul fenomenologiei mitologice. Orice mit porneşte de la o revelație sau o redescoperire spontană, se afirmă apoi şi se menține ca interpretare vie a acesteia. Mitul este întâi iluminare şi după aceea mesaj. Latura subiectivă şi cea obiectivă se îmbină strălucit, la fel ca şi în hermeneutică. Cele două impulsuri sau voințe naturale ale omului sunt cunoaşterea sau cultura (în orizontul spiritual), precum şi confortul vieții sau civilizația (în plan material). Mitul este legat deopotrivă de existență şi de cunoaştere. Chestiunea existenței nu se reduce doar la factorul social, Victor Kernbach subliniind că mitul nu reprezintă numai o rezultantă a conştiinței colective. (Victor Kernbach *Biserica în involuție*, Bucureşti, Editura Politică, 1984, p. 30).

După cum nu se reduce la social, deopotrivă mitul nu trebuie asimilat doar cronotopic. El nu trebuie izolat în lumea prototipurilor terestre sau cunoscut numai prin prisma aspectului prezenței şi răspândirii sale pe pământ. În această ordine de idei, Vasile Lovinescu apreciază că pentru Mircea Eliade mitul doar mediază, istoricul român al religiilor plasându-l pe un plan de refracție intermediar între principiu şi manifestare, absolut şi lume, unu şi multiplu, fiind numai „modul de coborâre în lucrare a esențelor". (Vasile Lovinescu, *Mitul sfâşiat* (*mesaje străvechi*), Iaşi, Institutul European, 1993, p. 42). Vasile Lovinescu, deşi preocupat doar de latura istorică a mitului, nu şi de cea filosofică, precum Mircea Eliade, îndeamnă la complexitate şi diversitate în hermeneutica mitului, care să nu fie văzut doar prin prisma „stazei lui proliferante". Mitul constituie o hierofanie, o manifestare a sacrului, „o structură şi un limbaj prereflexiv, care necesită o hermeneutică particulară". (Mircea Eliade, *Nostalgia originilor. Istorie şi semnificație în religie*, traducere din franceză de Cezar Baltag, Bucureşti, Editura Humanitas, 1994, p. 9).

Despre „ORIGINI"

Asist. univ. Marius ION

„Noi nu ne găsim nici în apus
şi nici la soare-răsare; noi suntem
unde suntem: cu toți vecinii noştri
împreună, pe un pământ de cumpănă..."

Citind zilele acestea revista „ORIGINI – romanian roots" al cărei editor este domnul Gabriel Stănescu, mi-am amintit de anii adolescenței, când savuram cu o febrilitate „suspectă" publicistica interbelică şi inevitabil pe cea a exilului românesc. O scriitură limpede, fără sforțări lamentabile, lipsită de strategii zgomotoase de marketing.

Şi astăzi îi regăsesc, precum vinul de demult, pe „anticii" condeieri ai exilului. Aceste însemnări pe hârtia timpului emană o suferință genuină ce contaminează, în cazul în care nu eşti încă atins de demența din România ultimei jumătăți de secol XX. Am recitit cu surprindere aceste pagini, ce par a fi de pe o altă planetă, în timp ce „la noi" circul, pâinea şi tămbălăul sau intelectualismul sec sunt la ele acasă. Paradoxal, cei „de dincolo" tânjesc după locurile de unde au zburat în lume, iar cei „de dincoace" visează să evadeze. Dar un lucru este cert. Ei, prin distanța impusă de destin, înțeleg mai bine şi mai lucid spiritul românesc.

În deschiderea numărului revistei, pe care intenționez să vi-l prezint, domnul Gabriel Stănescu dedică un articol unor idei ce l-au impus pe Mircea Eliade în domeniul istoriei religiilor, intitulat „Mituri, arhetipuri şi repetare. O schimbare de paradigmă". Acesta este urmat, apoi, de un articol semnat de Ştefan J. Fay, ce sintetizează două idei răsăritene: Axis Mundi şi Coloana infinită sau Eliade versus Brâncuşi. Paginile curg cu articole (dar, şi cu poezii!) cosmopolite şi de calitate, în limbile română, în special, dar şi în engleză şi franceză. Temele sunt extrem de variate, de la cele de ordin existențial până la cele de descrieri sau de rememorare a anilor grei de temniță ori a reflectării asupra generației interbelice din jurul revistei „Criterion", semnat de Mac Linscott Ricketts.

Mă voi opri, cu îngăduința dumneavoastră, la unul dintre articolele revistei, ce mi-a atras atenția, intitulat: „De ce scriitorii români din Diaspora sunt marginalizați?", semnat de Victor Coroianu. Articolul este un autentic strigăt de durere, ce continuă să rămână neauzit de către publicul românesc îndopat cu informații livrate de TV, Internet sau ziare. Cu toate că intelectualitatea românească din diaspora a fost excepțional reprezentată de nume ilustre ca M. Eliade, E. Cioran, E. Ionescu, Celibidachi, I.P. Culianu, Vintilă Horia etc., ele rămân pentru cei de acasă nişte figuri muzeale, de vrednică amintire cu ocazia vreunei festivități. Mai mult, autorul subliniază şi faptul că nu ne pasă să ne popularizăm sistematic cultura prin fireştile traduceri într-o limbă de circulație internațională. O altă problemă evidențiată în articolul cu pricina se referă la faptul că scriitorii din diaspora, care şi astăzi, după atâția ani de la căderea regimului de tristă amintire, sunt tot nişte exilați sufleteşti, fără bani, dezbinați şi sistematic ignorați de românii din țară, de Uniunea scriitorilor, cât şi de TVR Internațional.

Acest fapt a condus la organizarea unei *Federații a scriitorilor şi artiştilor români din străinătate* şi, poate, în viitor, va duce la crearea unei Societăți Academice Române, care să cuprindă nu numai Europa, ci şi ambele Americi, Africa, Australia, Asia şi Noua Zeelandă.

Totodată, Asociația Internațională a scriitorilor şi oamenilor de artă români – Literart XXI împreună cu revista „Origini" au acordat, în anul 2006-2007, un număr consistent de premii unor debutanți în ale literaturii, celor cu volume publicate, cât şi artiştilor plastici.

Aşadar, revista *Origini* apare cu sprijinul „LITERART XXI" – The International Association of Romanian Writers and Artists şi Criterion Publishing. Asociația a luat ființă în 1995, în SUA, din dorința de a promova

talentele româneşti în lume. Aceasta se doreşte a fi un liant între scriitorii şi oamenii de artă din emigrație şi cei din România.

Iată filosofia acestei Asociații: „idealul nostru este de a impulsiona şi a face cunoscută lumii creația românească dincolo de barierele de limbă, naționalitate sau cultură. Urmărim înțelegerea între oameni, informarea lumii asupra culturii şi bogăției spirituale ale poporului român, crearea de oportunități pentru afirmare şi comunicare. Asociația, care va fi în exclusivitate dedicată talentelor literare, ale criticii, artei şi culturii, se concentrează în a prezenta lumii, dincolo de situația politico-socială a României, reuşitele de excepție ale creației româneşti, care se cer neîntârziat puse în contact cu cultura internațională".

Pentru a încheia într-un duh de speranță pentru acest popor nefericit şi trist şi „uşurelnic", am să vă propun un fragment soteriologic din vrednicul de pomenire, sculptorul şi pictorul de geniu al exilului românesc, Nicapetre.

«*Mă trezesc acum vreo patru ani că printre florile de sub fereastra dinspre stradă creşte un salcâm. Să fie adevărat? Da, creşte un salcâm, chiar sub fereastră, chiar lângă zidul casei. Mă bucur tare de descoperirea mea. În secret îl urmăresc cum creşte aşa... timid parcă, printre celelalte flori care îl acoperă cu nebunia lor de a creşte repede şi de a se bucura cât mai mult de scurta vară canadiană. Aici unde se află salcâmul, la rădăcina casei, este adăpostit de bătaia vântului, este mai cald din pricina zidului din spatele lui care absoarbe razele soarelui şi le reflectă apoi în jur. Ştiu că salcâmul preferă un sol nisipos, soare şi chiar secetă. de-a lungul căii ferate Brăila-Bucureşti, a fost plantat pentru a fixa terasamentul cu rădăcinile lui întinse ca o plasă şi de a reține zăpada spulberată pe bărăgane să nu troienească linia. În nisipurile Olteniei a fost plantat cu acelaşi scop. Ciorile îl preferă pentru cuiburile lor sus prin vârfuri. Foarte ataşate familiei lor sunt aceste lighioane pe care lumea le alunga cu pietre. Mie-mi plac. O frumuşeață, vorba lu' Nea Mărin, să le priveşti, nu alta! Pe timpul marilor transformări ecologice, tehnologice comuniste salcâmul şi rostul lui a fost ignorat, tăiat şi pus pe foc. E drept, arde bine şi dă căldură bună, dar dulgherii cunosc calitățile lemnului de salcâm şi-l folosesc la înălțarea caselor, la scheletul căruțelor. Apropo: casa din satul Bradu, unde voiam să mă stabilesc, era deja însăilată pe căpriori din lemn de salcâm. Cum de a ajuns sămânța din care a răsărit acest pui de salcâm aici, pe această stradă unde locuiesc acum? Prin preajmă nu este vreun altul, salcâmul apare la vedere foarte rar. Singurul loc unde l-am descoperit a fost Don Valley, un parc cumva sălbatic pe fundul unei văi care a fost cândva un râu tare mare. Aici am început să cioplesc Invocațiile, din lemne găsite, abandonate, uitate, fără stăpân. Cred că vreo păstaie, vreo sămânță s-a agățat de coaja lemnelor pe care le ciopleam aici şi aşa doar, croite şi degroşate le căram prin jurul casei din Innismor Crescent cu intenția, desigur, de a le finisa şi a deveni opere de artă. Auzi năstruşnicie pe capul meu: să faci sculpturi din lemne netrebuincioase, din butuci la care nimeni nu se uită cu vreun interes! Salcâmul creşte, se înalță, ajunge până sus la fereastră, trece şi mai sus, îşi întinde ramurile şi în dreapta şi în stânga de-a lungul şi de-a latul zidului casei, sunt convins că rădăcina îi este înfiptă bine sub temelia casei. Îl iubesc şi vorbesc cu el cum aş face-o cu o ființă dragă. Când se lasă seara îşi adună frunzele de parcă se pregăteşte pentru somn şi visare, dimineața salută cerul şi lumina desfăcându-şi frunzele adormite peste noapte. Dar dacă se ia hotărârea că trebuie smuls din locul lui şi mutat sau tăiat, devine prea puternic şi poate împinge cu rădăcina lui în fundația casei şi o poate crăpa... etc. etc. Se lasă greu, nu vrea să părăsească locul lui ce i-a fost hărăzit de soartă. Dar încăpățânat, ca om ce mă aflu, continui să trag de el, îl scot cu rădăcină cu tot şi-i aflu un alt loc însorit în curtea din spatele casei. S-a prins, anul trecut a crescut frumos, îl vizitez din când în când ca pe un vechi prieten. Aştept ca în primăvara asta să înflorească, şi va înflori, mi s-a arătat mie în vis că va înflori.*»

x x x

A apărut şi volumul XIII al revistei *Origini* dedicat lui *Eliade după Eliade,* în paginile căruia sunt abordate teme majore definitorii pentru viața şi activitatea lui Mircea Eliade, purtând semnături reprezentative pentru cultura românească, pentru demersul de cunoaştere, de aprofundare, de redescoperire a impresionantei sale opere.

Biblioteca Română din Freiburg — citadelă a exilului

Gabriel STĂNESCU

În 1953, Mircea Eliade („*Pentru o bibliografie a pribegiei*", Buletinul Bibliotecii Române, Freiburg, 1953) făcea un apel către intelectualii din exil în vederea contribuției lor, nu atât la îmbogățirea colecțiilor Bibliotecii Române din Freiburg, cât mai ales de a comunica titlurile lucrărilor lor, publicate în limbile țărilor unde i-a aruncat destinul, în vederea creşterii colecției „Bibliografia Pribegiei", aflată la începuturile ei. Autorul sugerează că aici, la Freiburg, ar trebui să existe o evidență, un „fişier al pribegiei", în care să se înregistreze aceste contribuții, cu atât mai mult cu cât unii gazetari, oameni de ştiință, scriitori români aflați în bejenie publicaseră deja în ziarele şi revistele de specialitate din întreaga lume articole care, odată cu trecerea timpului, şi-ar fi putut pierde urma.

În colecția „Bibliografia Pribegiei" apăruseră deja la acea dată *Poesiile* lui Eminescu (Ediția tipărită a apărut la Editura Criterion Publishing, 2000), *Doinele* lui Alecsandri, culegerile de poezii populare şi basme româneşti, precum şi antologia aromânească, toate texte esențiale ale limbii şi culturii româneşti.

Este evident că Mircea Eliade, cu optimismul său nedezmințit, crede în „posibilitățile culturale ale neamului", cu atât mai mult cu cât în țară energiile creatoare fuseseră sufocate printr-un proces de rusificare, impus de ocupantul sovietic. El vedea în Biblioteca Română din Freiburg o citadelă a culturii române în exil, un loc sacru în care sunt valorificate posibilitățile unei culturi majore, în aşa fel încât ea să se impună, într-un viitor nu prea îndepărtat, pe plan internațional. Conform afirmației sale din articolul citat, această „Bibliografie a pribegiei" împlineşte aproape o funcție politică, iar creativitatea unui neam „este singura realitate care nu poate fi improvizată şi nici măsluită". Aşadar, prezența spirituală românească se face simțită în condițiile tragediei țărilor aflate dincolo de Cortina de Fier, în multe zone culturale ale lumii. Franța e una dintre ele. Prin creațiile lor, Eugen Ionescu, Emil Cioran, Mircea Eliade, Constantin Virgil Gheorghiu, Vintilă Horia, Horia Stamatu, Ştefan Lupaşcu, cultura română eliberată de chingile „realismului socialist", s-a putut manifesta în plenitudine. Cu modestia caracteristică, Mircea Eliade nu dă nume, dar îşi exprimă încrederea în „calitatea generalității românilor", calitate care atrage atenția lumii asupra posibilităților spirituale româneşti. În acest sens, exilul intelectual a prezentat liantul culturii româneşti cu cea europeană şi universală. În zadar propaganda comunistă s-a zbătut să impună produsele „realismului socialist" în străinătate, ori scrierile unor politruci marxişti, deveniți peste noapte „filosofi" ai zilei. Nu a reuşit, cu toată atmosfera stângistă sau marxizantă a Europei ani buni de după război.

Autorul ține să aducă la cunoştință cititorilor Buletinului Bibliotecii Române din Freiburg o evidență; aceea că masivitatea şi varietatea producției româneşti din exil constituie nu doar un atuu moral, dar şi un reper politic, în sensul că o cultură nu poate fi decât „specifică" şi „creatoare" şi că ea presupune „generalitatea autorilor" şi nu doar individualități creatoare, genii pustii, excepții. Cu alte cuvinte, odată cu „descoperirea" scrierilor lui Eminescu, Occidentul trebuie să devină conştient nu doar de genialitatea sa, ci de existența unor vârfuri ale culturii române, aparținând etapei marilor clasici ai literaturii române. Conform aceluiaşi raționament, azi ar trebui să se producă acelaşi efect, odată cu descoperirea operei lui Eliade, a scrierilor filosofice ale lui Emil Cioran, a teatrului lui Eugen Ionescu. Occidentul ar trebui să nu le comenteze şi înregistreze doar ca pe produse ale genialității acestor autori, ci mai degrabă ca produse ale genialității culturii româneşti, dacă nu chiar ca pe reale contribuții la cultura europeană.

Eliade ține să precizeze că producția culturală românească din exil nu e sortită haosului şi uitării; ea se constituie într-un adevărat „fenomen cultural românesc", producție care nu explică „genialitatea" autorilor, nici „excepționalele lor însuşiri", ci un fapt de extremă importanță: „creativitatea românească pe toate planurile şi la toate latitudinile". Eliade continuă: „Românii din exil au produs, au publicat şi s-au impus atenției prin propriile lor mijloace. N-au fost ajutați de nimeni, (dimpotrivă!...) şi n-au avut nici un sprijin oficial. Deci, dacă producția lor a fost luată în considerație, aceasta s-a datorat exclusiv valorii ei intrinseci. Selecția a fost, aşadar, făcută în condițiile cele mai obiective cu putință. Şi selecția aceasta, făcută de alții, ne confirmă încrederea în forțele de creație ale neamului întreg. Putem face următoarea socoteală: dacă aceşti puțini şi nestrăluciți autori români din exil, luptând cu greutăți neînchipuite, singuri, neajutorați de nimeni, au izbutit să-şi impună creațiile în toate țările unde i-a alungat urgia – avem dreptul să credem că adevăratele noastre valori, rămase în țară, vor pătrunde şi mai uşor, atunci când vor redobândi libertatea să scrie şi să publice în limbi străine, şi că vom izbuti atunci să creăm fenomenul spiritual românesc pe plan internațional".

*

Înființat în 1949, poate nu întâmplător în Oraşul unde Erasmus a trăit şi a creat, o parte a vieții sale (Freiburg înseamnă în germană „cetatea liberă"), prin strădania şi dăruirea lui Virgil Mihăilescu, Institutul Român de Cercetări din Freiburg a devenit, la scurt timp de la înființare, o vatră de cultură românească cu foc continuu pe care, ca în antichitate, vestalele îl întrețineau să nu se stingă în condițiile în care în țară valorile autentice erau mutilate, interzise sau distruse. S-a pornit la drum cu un fond bănesc insignifiant: 40 de mărci, în ziua de 1 mai 1949, constituindu-se colecția inițială a bibliotecii, numărând 178 de volume, 16 numere de periodice străine, 12 manuscrise (teze de doctorat). În 1976 se înregistrau 38.336 de titluri. Românii din exil dăruiau Institutului şi Bibliotecii cărțile din fondurile personale de carte, manuscrise, obiecte de artă românească, cărți rare etc. Institutul îşi inaugurează activitatea editorială publicând „*În haina sfioasă a pribegiei*" prima carte: o plachetă cu 28 de poezii ale lui Mihai Eminescu, într-un tiraj de 500 de exemplare. Volumul se deschide cu „*Doina*", interzisă în țară. Ediția aceasta „de pribegie" e îngrijită de Mircea Eliade, care este şi autorul unui patetic *Cuvânt înainte*: „Pentru noi, Eminescu nu e numai cel mai mare poet al nostru şi cel mai strălucit geniu pe care l-a zămislit pământul, apele şi cerul românesc. El este într-un anumit fel, întruparea însăşi a acestui cer şi a acestui pământ, cu toate frumusețile, durerile şi nădejdile crescute din ele. Noi, cei de aici, rupți de pământ şi de neam, regăsim în el tot ce-am lăsat în urmă, de la văzduhul munților noştri şi de la melancolia mării noastre, până la cerul nopții româneşti şi teiul înflorit al copilăriilor noastre. Recitindu-l pe Eminescu, ne reîntoarcem, ca într-un dulce somn, la noi acasă."

Biblioteca Română din Freiburg împlinea o necesitate: aceea de a înlesni

accesul la cultura de origine românilor din străinătate. Aici se găsesc câteva cărți rare: *Letopisețul Țării Moldovei*, de Miron Costin, în limba latină, *Ceaslovul* tipărit la Mânăstirea Neamț, în 1740, *Cronica Românilor şi a altor neamuri* de Gh. Şincai.

Îşi fac simțită prezența în publicațiile Institutului Român din Freiburg scrieri de Mircea Eliade, George Racoveanu, Aron Cotruş, Vintilă Horia, Vasile Posteucă, N. I. Herescu, C. V. Gheorghiu, Al. Busuioceanu, Pamfil Şeicaru etc.

Treptat, Biblioteca Institutului de Cercetări Ştiințifice îşi propune să valorifice cultura exilului, să colecționeze şi să păstreze cartea românească. Nici Franța şi nici Statele Unite, nici o altă țară din apus nu a oferit ospitalitate unei astfel de ctitorii.

După 1990, când Statul german nu a mai alocat fonduri pentru întreținerea bibliotecii, oficialitățile criptocomuniste din țară, conştiente de valoarea inestimabilă a acestei biblioteci, au ținut cu tot dinadinsul să transfere biblioteca în România. Dl. Iancu-Ioan Bidian, directorul actual al Bibliotecii, fire energică, dar stăpânită, nu a cedat presiunilor, cu toate că fondurile în bani promise de Statul român nu au venit nici după 17 ani de postcomunism.

Dacă a existat cu adevărat un interes pentru cultura exilului din partea autorităților române, Biblioteca din Freiburg ar fi trebuit să beneficieze de aceste fonduri. Ea aparține de drept şi de fapt românilor din străinătate, iar o eventuală transmutare a ei în România s-ar fi ciocnit de rezistența românilor din exil, care cu siguranță că intuiesc ce destin ar putea avea. Secretizarea ei va putea frustra dubla calitate de cititori şi creatori de cultură a românilor din străinătate. Ea trebuie lăsată să-şi îndeplinească acolo unde se află menirea, scopul pentru care a fost creată.

Anul acesta programul sesiunii ştiințifice organizată sub patronajul Institutului Cultural Român din Freiburg, desfăşurat în zilele de 11 şi 12 octombrie, a cuprins o serie de comunicări privind activitatea Monicăi Lovinescu şi a lui Virgil Ierunca, binecunoscuți românilor din țară pentru emisiunile lor culturale de la „Europa Liberă".

Au conferențiat Nicolae Vasiliu din Leonberg („Monica Lovinescu – un model pentru viitor"), dr. Dan Dumitrescu Ottinger din Fribourg („Monica Lovinescu denunță dezinformarea"), Mihai Sturdza din Paris („Les lettres françaises" din 1949-1951), dr. Pavel Chihaia din München („Amintiri despre Virgil Ierunca"), Ion Dumitru din München („Aventura unei colaborări de la şi cu distanță"), Revista *Limite*, Paris – JDV, dr. Mihai Neagu din Frieburg („Activitatea publicistică a lui Virgil Ierunca"), dr. Matei Cazacu din Paris („Monica Lovinescu şi Virgil Ierunca, dascăli de simțire românească").

ECHIPELE „GUSTI”

Societatea românească încotro?

(Urmare din pag. 1)

Realist şi vizionar, universitarul Aurelian Gh. Bondrea a sugerat demersul celor două instituţii prin fixarea pe frontispiciul lor a unor nominaţii reprezentative: *România de Mâine*, semnificând ţara în care aşteptările şi aspiraţiile locuitorilor se împlinesc, şi *Spiru Haret*, personalitatea exemplară din trecut, a cărei operă şi activitate pe planul învăţământului, ştiinţei şi culturii naţionale reprezintă încă un model demn de urmat.

Opera constructivă, de edificare şi dezvoltare a celor două instituţii, astăzi cu o puternică rezonanţă internă şi internaţională, s-a desfăşurat concomitent şi în strânsă legătură cu o intensă activitate publicistică. Cercetări aprofundate şi extinse an de an au fost şi sunt valorificate ştiinţific de către rectorul Universităţii noastre, prin tipărirea unor lucrări reprezentative: *Opinia publică, democraţia şi statul de drept* (1996); *Starea naţiunii – 1918-1996. Concluzii şi opţiuni pentru România de mâine, pentru viitorul poporului român* (1996); *Opinia publică şi dinamica schimbărilor în societatea românească în tranziţie* (1998); *Perenitatea unei moşteniri. 100 de ani de la adoptarea Legii Spiru Haret* (1998); *Starea naţiunii – 2000. România încotro?* (2000); *România la începutul secolului XXI. Starea naţiunii 2004* (2004); *Neoharetism la începutul secolului XXI. Societatea Naţională „Spiru Haret pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură”* (2007).

În fiecare dintre acestea regăsim preocuparea pentru evoluţia societăţii româneşti, cunoaşterea în profunzime a realităţilor naţionale şi internaţionale, diagnoze ştiinţifice asupra stării „ţării reale” şi prognoze, propuneri şi soluţii pentru fiecare domeniu de activitate. Baza ştiinţifică a acestor cercetări s-a identificat cu însăşi evoluţia Universităţii *Spiru Haret* şi a Fundaţiei *România de Mâine*, pe cei trei piloni fundamentali ai cunoaşterii şi dezvoltării umane: *învăţământ, ştiinţă şi cultură*, susţinuţi, la rândul lor, de valorificarea operei înaintaşilor, îndeosebi a iluştrilor Spiru Haret şi Dimitrie Gusti, de adecvarea structurilor academice şi de cercetare la cerinţele actuale, care dau o nouă dimensiune şi importanţă educaţiei şi ştiinţei (învăţarea continuă, universitatea ca suport al societăţii civile şi comunităţilor locale, ca factor activ şi autonom de orice ingerinţe şi influenţe din partea sferei politice).

Racordarea Universităţii noastre la noul curs al sistemului educaţional european şi internaţional (*Procesul Bologna*), penetrarea cunoaşterii în spaţii sociale cât mai largi, implicarea în problematica actuală a comunităţilor locale, crearea unor structuri instituţionale care să sudeze şi adâncească relaţiile dintre cadrele didactice, studenţi şi masteranzi în procesul acţiunii sociale, pe de o parte, şi între aceştia şi societatea civilă, pe de alta („Societatea Naţională *Spiru Haret*, posturile de televiziune şi radio proprii, publicaţia *Opinia naţională*, Editura Fundaţiei *România de Mâine* etc.), dezvoltarea unor largi şi fructuoase deschideri internaţionale cu instituţii academice şi ştiinţifice, cu prestigioase personalităţi ale lumii contemporane, sunt deja realităţi pe care oricine le poate constata.

De puţin timp, Televiziunea *România de Mâine* a deschis un nou canal – TvRM Cultural –, înscriindu-se în strategia Fundaţiei şi a Universităţii noastre de difuzare a cunoaşterii în medii sociale cât mai largi, de implicare activă în problematica complexă a comunităţilor locale pentru a identifica şi transpune în practică mijloace şi căi pentru depăşirea stărilor economice actuale şi adoptarea unor politici sectoriale realiste care să relanseze interesul şi motivaţia oamenilor pentru problemele cu care se confruntă comunităţile locale şi societatea românească, în general, pentru stimularea participării cetăţenilor la viaţa socio-politică a ţării.

Echipele „Gusti”. Societatea românească încotro? este una dintre emisiunile care se difuzează pe noul canal al TvRM. Este o emisiune care chiar dacă n-a fost astfel definită şi n-a fost difuzată pe post până acum, ea a existat, de fapt, şi se regăseşte în fiecare fază a evoluţiei Universităţii şi Fundaţiei. Originile ei se identifică, astfel, în însăşi crearea şi fiinţarea celor două instituţii care au conceput învăţământul, cercetarea şi cultura în perspectiva cerinţelor şi realităţilor naţionale, valorizând, deopotrivă, tradiţia avansată autohtonă şi universală, cuceririle ştiinţei şi tehnologiei moderne, performanţele actuale în materie de cunoaştere şi dezvoltare umană, îndeosebi în plan educaţional, cultural şi ştiinţific.

Iniţiativa construirii şi difuzării unei astfel de emisiuni aparţine d-lui Preşedinte şi Rector, prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, care a lăsat deplină libertate realizatorilor şi producătorilor pentru transpunerea în fapt a ideii, întreprindere cu atât mai dificilă cu cât se impunea un alt tip de abordare şi edificare a unei emisiuni de televiziune. Însăşi denumirea emisiunii impune o anume rigoare în ceea ce priveşte orientarea generală, obiectivele şi conţinutul său, pe de o parte, iar pe de alta, o permanentă „stare de veghe” asupra proporţiei dintre trecutul şi prezentul social, dintre teorie şi acţiune socială, dintre cantitativ şi calitativ. Şi aceasta în contextul în care caracterul exploratoriu al emisiunii impune promptitudine în analizarea şi prelucrarea datelor empirice colectate de către cadre didactice, studenţi şi masteranzi în studiile de teren.

Prin echipele pluridisciplinare studenţeşti din perioada interbelică, profesorul Dimitrie Gusti realiza nu numai o operă de cunoaştere a naţiunii române în condiţiile întregirii din 1918, ci şi o operă de pionierat în România acelor vremuri, prin transformarea studenţilor în actori sociali, în cetăţeni conştienţi ai societăţii, care se implică în viaţa comunităţilor, sprijinindu-le pe potriva cunoştinţelor, forţelor şi posibilităţilor lor. Este într-un fel şi ceea ce intenţionăm să facem în prezent, evident, conduşi şi de alte raţiuni şi având la îndemână mijloace moderne şi performante de realizare.

Fiind o emisiune cu caracter complex ca problematică, cu o cadenţă rapidă a difuzării pe post şi cu cerinţe speciale pentru realizarea ei, apăreau ca necesare: o eşalonare tematică raţională şi pe înţelesul tuturor telespectatorilor, o accentuare progresivă a caracterului nou, exploratoriu al emisiunii, prin antrenarea unui număr mereu sporit de cadre didactice, studenţi şi masteranzi, prin utilizarea spaţiilor de învăţământ ale Facultăţii de Sociologie şi Asistenţă Socială şi nu a studiourilor TvRM, ca pas intermediar spre realizarea emisiunilor în afara facultăţii, în Bucureşti şi în judeţele ţării, pentru a fi în concordanţă cu însăşi activitatea echipelor studenţeşti de cercetări monografice conduse de profesorul D. Gusti.

Primele emisiuni au fost realizate respectând aceste cerinţe. S-a procedat, în primul rând, la punerea în temă a telespectatorilor cu esenţa şi obiectivele emisiunii, în relaţie directă cu titulatura acesteia care, este posibil, să fi generat interogaţii la cei mai puţin avizaţi asupra personalităţii şi operei profesorului Dimitrie Gusti. A urmat apoi, pasul necesar care a constat în explicarea contextualităţii istorico-politice a naşterii şi dezvoltării cercetărilor sociale, accentuând asupra perioadei interbelice, când realităţile statului unitar român au generat un uriaş efort de investigare, rolul şi contribuţia şcolii monografice conduse de profesorul D. Gusti fiind de importanţă capitală.

Pentru a defini chiar de la primele două emisiuni raportul dintre trecut şi prezent, dintre tradiţie şi actualitate s-au făcut permanent racorduri cu situaţia actuală socio-politică şi, deopotrivă, pentru a pregăti terenul pentru investigaţiile „pe viu”, desfăşurate în cele mai diverse unităţi şi medii sociale, zone geografice ale ţării etc. cu ajutorul şi participarea studenţilor/masteranzilor, care şi-au expus deschis părerile.

Caracterul didacticist, lungimile unor intervenţii ale cadrelor didactice, în contrast cu participarea efectivă la emisiune a studenţilor, pe fondul unor stângăcii inerente debutului, au fost în bună măsură retuşate, următoarele emisiuni dobândind un caracter incontestabil mai dinamic şi o participare mai consistentă a studenţilor (atât sub raport numeric, cât şi al implicării).

Echipamentelor ultramoderne achiziţionate recent cu largul şi generosul concurs al domnului Preşedinte şi Rector Aurelian Gh. Bondrea, care conferă autonomie facultăţii în realizarea emisiunii, inclusiv în deplasări în Bucureşti şi provincie, deschid orizontul efectuării unor investigaţii directe a realităţilor sociale naţionale. Profesori, studenţi, masteranzi, membri ai societăţii civile sau ai unor comunităţi locale, specialişti din diverse domenii vor coopera în aceste noi echipe, în care vor efectua nu numai cercetări, ci şi activităţi lucrative, cu caracter social, iniţiind şi stimulând astfel bunele practici trecute care veneau în sprijinul nu numai al sătenilor, ci şi a altor categorii de locuitori. Implicarea şi angajarea tineretului universitar în astfel de activităţi, care în acest caz sunt privilegiate de efectuarea lor având suportul televiziunii, conferindu-le un caracter deschis, în văzul tuturor, este un nou mod de a înţelege şi realiza educaţia şi cercetarea, care nu se mai desfăşoară exclusiv sau aproape exclusiv în săli de cursuri, seminarii sau laboratoare. Este ceea ce reclamă însăşi cunoaşterea sociologică: deschiderea largă, atotcuprinzătoare către realităţile sociale, pentru a afla permanent „pulsul societăţii” şi a şti cum să se reacţioneze la provocările societăţii.

Sfinții Arhanghel Mihail și Gavriil – obiceiuri și datini

Credincioşii ortodocşi îi prăznuiesc la 8 noiembrie pe Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril, consideraţi, în tradiţia creştină, conducătorii cetelor de îngeri şi călăuze ale sufletelor în drumul spre rai.

Aceasta este ultima mare sărbătoare a sfinţilor, înainte de începerea Postului Crăciunului.

Conform statisticilor, peste 1,25 milioane de români poartă numele celor doi sfinţi sau derivate. **Tuturor, la mulţi ani!**

Arhanghelii sunt reprezentări mitice aparţinând calendarului popular, dar care au ca echivalenţi pe **Arhanghelii Mihail şi Gavriil** din calendarul ortodox, celebraţi la 8 noiembrie.

Arhanghelii din calendarul bisericesc sunt conducătorii cetelor de îngeri, având aripi şi purtând săbii, ca simbol al biruinţei, şi sunt călăuze ale sufletelor în drumul acestora spre rai.

Arhanghelul Gavriil a fost trimis de Dumnezeu la Fecioara Maria să-i vestească taina cea mare a întrupării Domnului şi tot el a adus dreptilor Ioachim şi Ana vestea zămislirii Maicii Domnului.

În folclorul religios românesc, **Arhanghelul Mihail** este un personaj mai venerat în comparaţie cu Arhanghelul Gavril. El poartă, uneori, cheile raiului, este un înfocat luptător împotriva diavolului şi veghează la capul bolnavilor, dacă acestora le este sortit să moară, sau la picioarele lor, dacă le este hărăzit să mai trăiască. De multe ori, îl întâlnim alăturându-se Sfântului Ilie, atunci când acesta tună şi trăsneşte, sau orânduieşte singur grindina, cu tunul. El ţine şi ciuma în frâu, asemănător Sfântului Haralambie.

În trecut, în societatea tradiţională bucovineană, Arhanghelii erau sărbătoriţi pentru că „ei sunt păzitorii oamenilor de la naştere şi până la moarte, rugându-se lui Dumnezeu pentru sănătatea acestora”. Arhanghelii, în viziunea populară, asistă şi la judecata de apoi, sunt patroni ai casei, ard păcatele acumulate de patimile omeneşti fireşti şi purifică, prin post, conştiinţele.

În zonele muntoase, în care Arhanghelii erau celebraţi şi ca patroni ai oilor, stăpânii acestor animale făceau o turtă mare din făină de porumb, numită „turtiţa arieţilor” (arieţii fiind berbecii despărţiţi de oi), ce era considerată a fi purtătoare de fecunditate. Această turtă se arunca în dimineaţa zilei de 8 noiembrie în târla oilor, odată cu slobozirea între oi a berbecilor. Dacă turta cădea cu faţa în sus era semn încurajator, de bucurie în rândul ciobanilor, considerându-se că în primăvară toate oile vor avea miei, iar dacă turta cădea cu faţa în jos era mare supărare. În satele şi târgurile bucovinene se făcea şi se fac şi astăzi, de 8 noiembrie, pomeniri şi praznice pentru cei morţi iar, în biserici, fiecare creştin aprinde câte o lumânare ca să aibă asigurată lumina de veci, călăuzitoare pe lumea cealaltă.

Despre vreme

„Vara Arhanghelilor” ţine o zi. Pe lângă aceasta, între Arhangheli şi Crăciun trebuie neapărat să mai fie trei-patru zile senine şi călduroase numite „vara iernii”.

Moşii de Arhangheli

În sâmbăta dinaintea sărbătorii se fac praznice pentru sufletul morţilor. Ofrandele date de pomană pentru morţi, din Ajun sau din Ziua Arhanghelilor, se numesc „Moşii de Arhangheli”. Fiecare om trebuie să aprindă o lumânare, care îi va fi „lumina de veci” în lumea de dincolo. Se aprind lumânări atât pentru oamenii în viaţă, cât şi pentru cei dispăruţi fără lumânare.

Poate vă interesează:

• „Napoleon al III-lea şi Principatele Române”

Cu prilejul bicentenarului naşterii împăratului francez Napoleon al III-lea, la Muzeul Naţional de Artă din Bucureşti, s-a deschis expoziţia „Napoleon al III-lea şi Principatele Române”.

Manifestarea, desfăşurarea sub înaltul patronaj al preşedintelui României şi Franţei, marchează statutul Franţei de preşedinte al Uniunii Europene.

Una din coordonatele esenţiale ale acestui eveniment vizează unirea Principatelor Române, formarea statului unitar român, la a cărei realizare Napoleon al III-lea a avut o contribuţie remarcabilă, la Conferinţa de la Paris, prin respectul pentru drepturile naţiunilor, începând cu Războiul Crimeei (1853) şi terminând cu făurirea regatului România (1881).

Expoziţia ilustrează, prin cele 200 de piese provenind din 30 de muzee şi instituţii – picturi, sculpturi, mobilier, tapiserii, ceramice, documente istorice, fotografii - bogatele relaţii culturale şi artistice dintre cele două ţări, participarea ţării noastre la Expoziţia Universală din 1867, marcată acum prin expunerea cunoscutului Tezaur de la Pietroasa.

Vizitatorii pot savura parfumul epocii generat nu doar de interesul mare pe care-l prezintă documentele expuse, ci şi de mărturiile artei.

Marile creaţii ale românilor, care s-au afirmat pe malurile Senei – Aman, Grigorescu, Tattarescu, Pop de Szatmari, Ion Georgescu, pot fi din nou admirate.

Expoziţia va fi intinerată, apoi, de la Bucureşti, la Muzeul Compiegne, palatul în care împăratul francez Napoleon al III-lea l-a găzduit, în 1863, pe regele Carol I.

Adela DEAC

• Culoarea, spectrul credinţei

O revărsare de culoare şi lumină caldă, având un subiect bine definit – peisajul românesc – îl reprezintă *Expoziţia Teodor Răducanu* la Centrul Cultural, M.I.R.A., foaierul „Nicolae Grigorescu”, din str. Mihai Vodă nr. 17.

Deschisă cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani, expoziţia reprezintă un omagiu adus pictorului, cele mai multe momente având ca temă monumente de arhitectură din România sau din Italia. „Laguna veneţiană” este o lucrare la fel de bine construită, ca şi, de pildă, „Anticul centru comercial al Romei” sau superbul peisaj de ansamblu al Blajului, denumit cândva „Mica Romă”.

Specific artei lui Teodor Răducanu este absenţa aproape totală din lucrări a personajelor – predomină casele, colinele, drumurile, copacii – nu impresionează datorită culorii dense, armoniilor cromatice, transparenţei acuarelei.

Pictorul îşi concepe lucrările ca într-o joacă primordială, inspirându-se parcă din taine ale începuturilor, evocând teorii arhaice, imaginând o lume plină de seve şi arome sălbatice, scria criticul de artă Marina Preutu în 1998.

În cadrul expoziţiei a fost lansat şi volumul aniversar „Marea şi Mica Romă în viziunea lui Teodor Răducanu”, semnat de criticul blăjean Cornel Tataiu-Baltă, fiind mai de grabă un album decât monografie, o selecţie din cronicile scrise de-a lungul anilor la expoziţiile artistului – 67 de acuarele, peisaje din Blaj şi din Italia. De asemenea, volumul cuprinde un „decalog” – profesiune de credinţă, adresat colegilor, prietenilor şi iubitorilor de artă din ţară şi străinătate: „Arta ca reflex al graţiei divine / Arta ca dar primit şi asumat / Arta ca limbaj universal / Arta ca sacrificiu pentru cei însetaţi de frumos / Arta ca dăruire întru iubire / Arta ca religie a frumuseţilor eterne / Arta ca parte componentă a educaţiei estetice în spiritul moralei creştine / Arta ca mijloc de comuni-care cu virtuţi milenare / Arta ca punte de unire între oameni şi popoare / Arta ca refugiu a sufletelor distinse”

Expresie a recunoaşterii valorii sale pe plan internaţional, virtuţilor profesionale, harului său creator, o reprezintă expoziţiile sale din străinătate, distincţiile acordate de lumea artistică din Italia, SUA sau Marea Britanie. Fiind membru al Academiei Burckhardt, nominalizat pentru Ordinul American pentru Excelenţă, viceconsul al I.B.C., membru al Academiei Tiberina din Roma, lucrările pictorului Teodor Răducan sunt expuse în toată lumea, constituind tot atâtea argumente care motivează invitaţia la vizitarea actualei expoziţii. Merită din plin.

Adela DEAC

(Urmare din pag. 1)

Limba română este patria mea

SNOBILIME LINGVISTICĂ

Am mai spus odată că aveam „pudding de la bunica”, noroc că au renunţat la tâmpenia respectivă. Învăţăm cuvinte noi şi proprietăţi noi, aflăm astfel despre *scalpul* tuturor, despre *cimentul* din firele de păr, despre casa de vacanţă şi despre apartament şi despre maşina aia veche şi despre câine, că avem a doua reşedinţă tot aşa cum avem clasa medie, „pentru că merităm”. *Perfect bărbătesc*, de pe vremuri, asistăm numai la traduceri idioate după urechea bleagă. Toate logo-urile sunt tălmăcite tiranic în ciuda limbii române, aiurea în tramvai, „pentru fiecare” nu „pentru oricine”, „plus de aromă şi prospeţime”, „alb strălucitor”, de parcă ar fi jde mii de nuanţe de alb, ca la eschimoşi (ăia cică au douăzeci de cuvinte pentru astă noţiune !) „pentru supermame” (cum or fi arătând, oare ?) etc. „Impecabil de curate”, nu-i aşa ?

Vorbeşte-ţi vorba şi poartă-ţi portul, aşa suna o veche zicală românească ! Să-i zicem „apoftegma” ? Da, dar numai de banc. Ce frumos sună vechile cazanii (credeţi că Eminescu era vreun tâmpit ?), Biblia în româneşte sau Cantemir, Eminescu sau Creangă, Sadoveanu sau Arghezi, care parcă au nevoie de traducere pentru a mai fi pricepuţi astăzi de ăi mai tineri şi „adopaţi” cu manuale alternative. Un scriitor nu poate şti până la os, nu se poate obişnui, nu se poate juca, nu poate visa şi nici nu poate muri decât în limba maternă, celelalte sunt deprinderi şi pot fi uitate prin nefolosire.

Ieremia Valahul

primul, si singurul român ridicat la cinstea altarelor

1983 – A fost beatificat de către Papa Ioan Paul al II-lea călugărul franciscan Ieremia Valahul, primul şi singurul român ridicat la cinstea altarelor (25 de ani).

Deşi demersurile pentru declararea sa ca Sfânt au început imediat după moartea sa în 1625, ceremonia de beatificare a avut loc abia la 30 octombrie 1983, în Piaţa San Pietro, prezidată fiind de Papa Ioan Paul al II-lea. Acesta îl descria pe Fericitul Ieremia ca fiind „un fiu al României, a acelei nobile naţiuni care poartă în limbă şi în nume amprenta Romei.”

După cum aflăm din cartea „Viaţa Fericitului Ieremia Valahul”, prelucrare după lucrarea „L’uomo che non voleva andare all’inferno”, procesul pentru recunoaşterea sfinţeniei a fost demarat de Cardinalul Decio Carafa, Arhiepiscop de Napoli, la şapte luni de la moartea fratelui Ieremia. Procesul a fost continuat şi ulterior întrerupt, pe rând sub Papii Urban al VIII-lea, Clement al X-lea, respectiv Inocenţiu al XI-lea. Motivele sistării repetate a procesului rămân şi astăzi un mister, cu atât mai mult cu cât viaţa lui Ieremia a fost marcată de numeroase minuni, şi chiar după moarte au fost raportate vindecări şi alte fapte miraculoase.

Uitarea a început să se aştearnă asupra procesului, până când, în 1905, cărturarul Gheorghe Sion a găsit într-un anticariat din Roma o carte veche, cu titlul „Vita di Fra Geremia Valacco”. Era prima biografie a Fericitului scrisă de Francesco Severini da Napoli. Aceasta a ajuns în mâinile lui Nicolae Iorga şi la Academia Română în 1914. Mai apoi, în 1944, profesorul ortodox Grigore Manoilescu a publicat o scurtă biografie a lui Ieremia Valahul din seria de portrete „Români

dăruiţi altor neamuri”. În 1946, Manoilescu a mai găsit încă o lucrare despre Ieremia: „Un eroe romeno in terra italiana”. Toate acestea l-au condus în final la hotărârea de a relua procesul de canonizare a fratelui Ieremia.

A urmat o muncă de arheolog şi de studiu în arhive, pentru a identifica mormântul. Acesta a fost descoperit într-o mănăstire desfiinţată în 1865, şi care de atunci îşi schimbase multe funcţii, printre care şi cea de închisoare. În ziua de 16 iunie 1947, în prezenţa provincialului capucinilor, având aprobările civile şi bisericeşti de rigoare, Manoilescu a avut bucuria să desfacă un mormânt care s-a dovedit a fi al Fericitului Ieremia Valahul. Dovada a fost o placă dreptunghiulară de marmură cu inscripţia: „Hic iacet Fr. Ieremias a Valacchia. Q Obyt die V Marty MDCXXV”

În 14 octombrie 1947 s-a procedat la recunoaşterea canonică a osemintelor Servului lui Dumnezeu. Au fost reluate procedurile întrerupte în 1687. La 18 decembrie 1959, Papa Ioan al XXIII-lea promulga decretul prin care era recunoscut caracterul eroic al virtuţilor fratelui Ieremia. După peste 350 de ani de la moarte, fratele Ieremia avea să fie ridicat la cinstea altarelor de către Papa Ioan Paul al II-lea (octombrie 1978-2 aprilie 2005).

„În istoria voastră bimilenară, atât de bogată, cu atâtea valori de credinţă, Ieremia Valahul este primul român care este ridicat oficial la gloria altarelor”, a spus Papa în limba română la ceremonia de beatificare.

Astăzi, relicvele sale se află la biserica capucinilor din Napoli. Sarcofagul şi placa cu inscripţie descoperită de Manoilesc se află astăzi la intrarea în biserica Colegiului Pontifical Pio Romeno, lângă baptisteriu.

Stimaţi cititori,

Dorim să fiţi partenerii noştri în elaborarea publicaţiei *Opinia naţională*. De aceea vă adresăm invitaţia de a ne transmite opinii, informaţii, idei de larg interes naţional, pe care să le publicăm în ediţiile viitoare.

Aşteptăm cu interes şi propuneri privind conţinutul publicaţiei.

Dragi studenţi,

Aveţi întrebări la care doriţi să primiţi lămuriri de la cadrele didactice? Vă rugăm să le transmiteţi *Opiniei naţionale*! Tot aici veţi găsi şi răspunsurile.

Transmiteţi corespondenţa dumneavoastră la adresa de e-mail

opinianationala@yahoo.com

Programul Televiziunii *România de Mâine*

TVRM Educațional

LUNI
3 noiembrie 2008

06:00 **Promo USH**
06:10 **Bucureşti, Bucureşti** (r)
06:40 **Cafè concert** (r)
07:10 **Un răspuns pentru fiecare.** Emisiune de Simona Şerban
07:30 **Deutsche Welle** (r)
07:50 *Promo*
08:00 **Din culisele olimpiadelor** (r)
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:20 *Promo*
11:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Supertehnologii
14:00 **TVRM-*edicina*.** Prof.univ.dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
15:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
17:20 *Promo*
17:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:20 Promo
19:30 **Haretiştii.** Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Apel telefonic.** Emisiune de George Nicolau
21:00 **Electorale în stil Caragiale**. Emisiune de Viorel Popescu
21:30 **Dialog, ştiinţă, religie.** Emisiune de Carmen Fulger
22:00 **Film documentar:** Body&Soul (ep. 4)
22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 3)
23:15 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*.** Consultații pentru sesiunea de examene
04:00 **Ilinca Dumitrescu şi invitaţii săi** (r)
05:30 **Societatea *Spiru Haret*** (r)

MARȚI
4 noiembrie 2008

06:00 *Promo USH*
06:10 **Popasuri de suflet** *(r)*
06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:10 *Promo*
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Haretiştii** (r)
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:20 *Promo*
11:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
13:20 *Promo*
13:30 **Invitatul de la ora 13.** Emisiune de Sorin Lupaşcu
14:00 **TVRM-*edicina*.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Din sălile de concerte**. Emisiune de Mihai Darie
15:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
17:20 *Promo*
17:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:20 Promo
19:30 **Ani de liceu.** Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Electorale în stil Caragiale**. Emisiune de Viorel Popescu
20:30 **Bucureşti, Bucureşti.** Emisiune de Simona Şerban
21:00 **Academica – Istoria care doare.** Emisiune de Mircea Dogaru
22:00 **Popasuri de suflet.** Emisiune de Violeta Screciu
22:30 **Film serial**: Destine furate Filipine (ep. 4)
23:15 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*.** Consultații pentru sesiunea de examene (r)
04:00 **TVRM-*edicina*.** Prof.univ.dr. Dorin Sarafoleanu la dispoziția dvs (r)
05:00 **Arta de a trăi** (r)

MIERCURI
5 noiembrie 2008

06:00 *Promo USH*
06:10 **Electorale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Din sălile de concert** (r)
07:10 Promo
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Ani de liceu** (r)
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:20 *Promo*
11:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Supertehnologii
14:00 **TVRM-*edicina*.** Prof.univ.dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Cafè concert**. Emisiune de Sorin Petre
15:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
17:20 *Promo*
17:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:20 Promo
19:30 **Performeri în arenă.** Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Academica – Economia pentru cine?** Emisiune de Ilie Şerbănescu
21:00 **Electorale în stil Caragiale**. Emisiune de Viorel Popescu
21:30 **Exclusiv pentru premianți.** Emisiune de Carmen Fulger
22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 5)
23:15 **Comentariul zilei**. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*.** Consultații pentru sesiunea de examene (r)
04:00 **TVRM-*edicina*.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs (r)
05:00 **Agricultura şi alimentaţia** (r)

JOI
6 noimebrie 2008

06:00 **Promo USH**
06:10 **Electorale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Din sălile de concert** (r)
07:10 Promo
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Performeri în arenă** (r)
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 Promo
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:20 *Promo*
11:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Supertehnologii
14:00 **TVRM-*edicina*.** Prof. univ. dr. Andrei Firică la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
15:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
17:20 *Promo*
17:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:20 Promo
19:30 **Top sport.** Emisiune de Cristina Matei
20:00 **Academica – Cărți şi probleme**. Emisiune de Mihai Ungheanu
21:00 **Electorale în stil Caragiale**. Emisiune de Viorel Popescu
21:30 **Calendar cultural – luna noiembrie.** Emisiune de Ion Dodu Bălan
22:30 **Film serial**: Destine furate – Filipine (ep. 6)
23:15 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*.** Consultații pentru sesiunea de examene (r)
04:00 **TVRM-*edicina*.** Prof.univ.dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs (r)
05:00 **Miorița** (r)
05:30 **Cronica scepticului** (r)

VINERI
7 noiembrie 2008

06:00 *Promo USH*
06:10 **Electorale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:10 *Promo*
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Top sport (r)**
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:20 *Promo*
11:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Supertehnologii
14:00 **Gazonul fierbinte.** Emisiune de Mugur Popovici
14:58 *Promo*
15:00 **Din sălile de concerte**. Emisiune de Mihai Darie
15:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
17:20 *Promo*
17:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:20 Promo
19:30 **Din culisele olimpiadelor.** Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Apel telefonic.** Emisiune de George Nicolau
21:00 **Casă dulce românească.** Emisiune de Cătălin Maximiuc
22:00 **Istorie şi istorii**. Emisiune de Mircea Dogaru
23:30 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*.** Consultații pentru sesiunea de examene (r)
04:00 **TVRM-*edicina*.** Prof. univ. dr. Andrei Firică la dispoziția dvs (r)
05:00 **Profil spiritual** (r)

SÂMBĂTĂ
8 noiembrie 2008

06:00 **Promo USH**
06:10 **Electorale în stil Caragiale** (r)
06:30 **Casă dulce românească** (r)
07:30 **Popasuri de suflet** (r)
08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Cucu
09:00 **Ateneul artelor** (r)
10:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:50 *Promo*
12:00 **Agricultura şi alimentaţia**. Emisiune de Gheorghe Predilă
12:57 *Promo*
13:00 **Academica – Ştiinţă.** Emisiune de Alexandru Mironov
14:00 **Universul cuvintelor.** Emisiune de Alina Ardelean
14:30 **Adevăratele stele.** Emisiune de Sorin Lupaşcu
15:58 *Promo*
16:00 **Clubul diplomaților.** Emisiune de Mihaela Mihailide
16:30 **Cinepanorama.** Emisiune de Eugen Atanasiu
17:00 **Idei în dialog.** Emisiune de Corneliu Toader
18:30 **Arta de a trăi.** Emisiune de Mihaela Coveşanu
19:30 **Am venit cu drag la voi.** Emisiune de Georgel Nucă
21:30 **Teatrul în fotoliul de acasă.** Emisiune de Viorel Popescu
22:30 **Film artistic românesc**: O scrisoare pierdută (1953) (prima parte). Respectându-se întocmai cursul narativ al capodoperei carageliene, este demascată demagogia membrilor a două formațiuni politice rivale dintr-un orăşel de provincie din România sfârşitului de secol XIX, în preajma alegerilor; Astfel, pentru a obține votul adversarilor, Nae Cațavencu, şeful partidului de opoziție, îl şantajează pe Ştefan Tipătescu, prefectul oraşului cu publicarea unei scrisori de amor a acestuia către Zoe, soția lui Zaharia Trahanache, şeful partidului aflat la putere, bun prieten cu Tipătescu. În rolurile principale: Alexandru Giugaru, Grigore Vasiuliu Birlic, Elena Godeanu. Regia Sică Alexandrescu.
00:00 **Adevăratele stele** (r)
01:30 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
02:30 **Academica Ştiinţă** (r)
03:30 **Am venit cu drag la voi** (r)
05:30 **Clubul diplomaților** (r)

DUMINICĂ
9 noiembrie 2008

06:00 *Promo USH*
06:10 **Cinepanorama** (r)
06:30 **Universul cuvintelor** (r)
07:00 **Deutsche Welle.** Emisiune de Diana Popescu
07:30 **Deschide cartea !** Emisiune de Alexandru Mironov
08:00 **Lumină în suflet.** Emisiune de Sorin Bejan
09:00 **Grădinița fermecată.** Emisiune de Carmen Fulger
10:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
12:00 **Cum vă place.** Emisiune de Violeta Screciu
13:00 **Cronica scepticului**. Emisiune de Cristian Român
13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional.** Emisiune de Ioan Filip
14:00 **Academica – Ateneul artelor.** Emisiune de Mircea Micu
15:00 **Toată lumea pe gazon.** Emisiune de Viorel Popescu
16:00 **În căutarea folk-ului pierdut.** Emisiune de Maria Gheorghiu
17:00 **Din instituțiile statului**. Emisiune de George Nicolau
17:30 **Dor de-acasă. Emisiune de divertisment.** Realizator Puiu Stoicescu
19:30 **Sub semnul muzelor.** Emisiune de Vasi Cărăbuț
20:30 **Societatea *Spiru Haret***. Emisiune de Ciprian Vasilescu
21:00 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu
22:00 **Cafè concert**. Emisiune de Sorin Petre
22:30 **Film artistic:** Şarpele Alb (China)
00:00 **Dor de-acasă** (r)
02:00 **Cum vă place!** (r)
03:00 **Contrapunct** (r)
04:00 **Sub semnul muzelor** (r)
05:00 **Toată lumea pe gazon** (r)

TVRM Cultural

LUNI
3 noiembrie 2008

06:00 **Promo**
06:30 **Deutsche Welle** (r)
07:00 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
07:30 **Societatea Națională** (r)
08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
08:20 **Un poet, trei poeme** (r)
08:30 **Aplauze pentru haretişti**. Emisiune de Carmen Stoianov (r)
09:00 **Clubul liceenilor**. Emisiune de Vasi Cărăbuț (r)
10:00 **Ştiinţă şi spiritualitate.** Emisiune de Alexandru Mironov (r)
11:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
13:00 **Academica – Cărți şi probleme** (r)
14:00 **Ştiinţă şi religie.** Emisiune de Carmen Fulger
15:00 **Arta documentarului.** Emisiune de Daniel Paraschiv
16:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ioan Filip
16:30 **Mapamond cultural - film documentar**
17:00 **Amfitrion Corina.** Emisiune de Corina Chiriac
18:00 **Film serial:** Familia doctorului Kleist – Germania (ep. 17)
19:00 **Scena ca istorie.** Emisiune de Violeta Screciu
20:00 **Comorile oraşului.** Emisiune de Cezar Lungu
20:30 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
21:00 **Amfiteatru cultural:** Cultura unei generații. Emisiune de Lucian Chişu
22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureşan
22:30 **Film artistic românesc:** Campionii (r)
00:00 **Promo**

MARȚI
4 noiembrie 2008

06:00 **Promo**
06:30 **Mapamond cultural** (r)
07:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:30 **Capcana timpului** (r)
08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
08:20 **Un poet, trei poeme** (r)
08:30 **Film serial** (r)
09:30 **Miorița – antologie de cultură tradițională** (r)
10:00 **Amfitrion Corina** (r)
11:00 **Oameni care au fost, oameni care sunt** (r)
12:00 **Recital de muzică populară.** Emisiune de Dumitru Cucu (r)
12:30 **Gândeşti, deci exişti** (r)
13:00 **Amfiteatru cultural – Cultura unei generații** (r)
14:30 **Tradiții şi obiceiuri (r)**
15:00 **Arta documentarului.** Emisiune de Daniel Paraschiv
16:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ioan Filip
16:30 **Mapamond cultural - film documentar**
17:00 **Gândeşti deci exişti.** Emisiune de Irina Haideț
17:30 **România creştină.** Emisiune de Mihail Diaconescu
18:00 **Film serial:** Familia doctorului Kleist – Germania (ep. 18)
19:00 **Cultura corpului.** Emisiune de M. Postolache
19:58 *Promo*
20:00 **Nimic fără lege.** Emisiune de Florin Făiniş
20:30 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
21:00 **Ferestrele memoriei**
22:00 **Muzică clasică.** Emisiune de Mihai Darie
22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureşan
22:30 **Film artistic:** Ghingis Han – China (r)
00:00 **Promo**

MIERCURI
5 noiembrie 2008

06:00 **Promo**
06:30 **Mapamond cultural - film documentar** (r)
07:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:30 **Muzică clasică** (r)
08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
08:20 **Un poet, trei poeme** (r)
08:30 **Film serial** (r)
09:30 **Miorița – antologie de cultură tradițională** (r)
10:00 **Academica – Ateneul artelor** (r)
11:00 **Filmul şi istoria** (r)
11:30 **Aplauze pentru haretişti** (r)
12:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)
13:00 **Ilinca Dumitrescu şi invitaţii săi** (r)
14:30 **Comorile oraşului.** Emisiune de Cezar Lungu (r)
14:58 *Promo*
15:00 **Arta documentarului.** Realizator Daniel Paraschiv
16:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ion Filip
16:30 **Mapamond cultural - film documentar**
17:00 **Amfitrion Corina.** Emisiune de Corina Chiriac
18:00 **Film serial:** Familia doctorului Kleist – Germania (ep. 19)
19:00 **Profil spiritual.** Emisiune de Valeriu Râpeanu
20:00 **Un actor şi rolurile sale.** Emisiune de Ion Bucheru
20:30 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
21:00 **Echipele „Gusti". Societatea românească, încotro?** Emisiune de Florian Tănăsescu
22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureşan
22:30 **Film artistic de artă:** Mont Oriol (I) (Franța)
00:00 Promo

JOI
6 noiembrie 2008

06:00 *Promo*
06:30 **Mapamond cultural** (r)
07:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:30 **Vorbiți, scrieți româneşte** (r)
08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
08:20 **Un poet, trei poeme (r)**
08:30 **Film serial** (r)
09:30 **Miorița – antologie de cultură tradițională** (r)
10:00 **Amfitrion Corina** (r)
11:00 **Profil spiritual** (r)
12:00 **Cafè concert** (r)
12:30 **Parodi Press** (r)
13:00 **Echipele Gusti. Societatea românească, încotro?** (r)
14:30 **Mari concerte, mari interpreți, mari regizori** (r)
16:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ion Filip
16:30 **Mapamond cultural - film documentar**
17:00 **La hanul morăriței.** Emisiune de Dumitru Cucu
18:00 **Film serial:** Familia doctorului Kleist – Germania (ep. 20)
19:00 **Generația în tenişi.** Emisiune de Nicolae Dan Fruntelată
20:00 **Românul cetățean european.** Emisiune de Gh. Onişoru
20:30 **Întâlnire cu folclorul.** Emisiune de Theodora Popescu
21:00 **Amfiteatru cultural: Istorie şi istorii**
22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureşan
22:30 **Deutsche Welle.** Emisiune de Diana Popescu
23:00 **România creştină.** Emisiune de Mihail Diaconescu
23:30 *Promo*

VINERI
7 noiembrie 2008

06:00 *Promo*
06:30 **Mapamond cultural** (r)
07:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:30 **Cafeneaua literară** (r)
08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
08:20 **Un poet, trei poeme**
08:30 **Film serial** (r)
09:30 **Miorița – antologie de cultură tradițională** (r)
10:00 **Film artistic de artă: Mont Oriol (I) – Franța** (r)
11:30 **Casa noastră** (r)
12:00 **Exclusiv pentru premianți (r)**
13:00 **Ferestrele memoriei (r)**
14:00 **Teleenciclopedia valorilor româneşti (r)**
14:58 *Promo*
15:00 **Teatru in fotoliul de acasă.** Emisiune de Viorel Popescu
16:00 **Generația în tenişi.** Emisiune de Nicolae Dan Fruntelată
17:00 **Scena ca istorie.** Emisiune de Violeta Screciu (r)
18:00 **Ghici cine vine la Silvia.** Emisiune de Silvia Dumitrescu
19:00 **Oameni care au fost, oameni care sunt.** Emisiune de Marina Roman
20:00 **Universul cuvintelor.** Emisiune de Alina Ardelean
20:30 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
21:00 **Academica – Ateneul artelor.** Emisiune de Mircea Micu
22:00 **Muzică clasică.** Emisiune de Mihai Darie
22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureşan
22:30 **Filmul şi istoria.** Emisiune de Eugen Atanasiu
23:00 **Aplauze pentru haretişti.** Emisiune de Carmen Stoianov
23:30 *Promo*

SÂMBĂTĂ
10 noiembrie 2008

06:00 **Promo**
06:30 **Cafè concert** (r)
07:00 **Deutsche Welle** (r)
07:30 **Muzică clasică** (r)
08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
08:20 **Un poet, trei poeme** (r)
08:30 **Lecturi din Caragiale** (r)
09:00 **Film pentru copii – opera comică.** Realizator Daniel Paraschiv
10:00 **Universul cuvintelor.** Emisiune de Alina Ardelean
10:30 **Aplauze pentru haretişti.** Emisiune de Carmen Stoianov
11:00 **La hanul morăriței.** Emisiune de Dumitru Cucu
11:57 *Promo*
12:00 **Teatru în fotoliul de acasă.** Emisiune de Viorel Popescu
13:00 **Nimic fără lege.** Emisiune de Florin Făiniş
13:30 **Casa noastră.**
14:00 **Cine şi unde ne sunt absolvenții.** Emisiune de Mugur Popovici
14:30 **Muzica anilor '80.** Emisiune de Daniel Paraschiv
15:00 **Amfiteatru cultural: Istorie şi istorii** (r)
16:30 **Cafeneaua literară.** Emisiune de Dumitru Cucu
17:00 **Exclusiv pentru premianți.** Emisiune de Carmen Fulger
18:00 **Cultura corpului**
19:00 **Cu lăutarii după mine.** Emisiune de Sorin Lupaşcu
20:00 **Clubul liceenilor.** Emisiune de Vasi Cărăbuț
21:00 **Film artistic românesc:** Comedie fantastică (1975). Regia Ion Popescu Gopo. În rolurile principale: Dem Rădulescu, Cornel Coman. Prezența pe Pământ a unui extraterestru cu chip uman venit să intre în relație cu un savant ce construise o rachetă cosmică, dar dispărut împreună cu invenția sa într-un incendiu, nu este fără rezultat. În locul energiei pe care spera sa o aducă de pe Pământ pe planeta sa, pentru a reîmprospăta rezervele epuizate ale acesteia, extraterestrul va duce cu sine experiența umană şi înțelepciunea pământenilor, bazate pe umor şi fantezie.
22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureşan
22:30 **Academica – Cărți şi probleme.** Emisiune de Mihai Ungheanu
23:30 **Promo**

DUMINICĂ
10 noiembrie 2008

06:00 **Cu lăutarii după mine** (r)
07:00 **Ora de religie** (r)
08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Lupu
08:20 **Un poet, trei poeme (r)**
08:30 **Tradiții şi obiceiuri** (r)
09:00 **Ştiinţă şi spiritualitate.** Emisiune de Alexandru Mironov
10:00 **Vorbiți, scrieți româneşte.** Emisiune de Valeriu Marinescu
10:30 **Un actor şi rolurile sale.** Emisiune de Ion Bucheru
11:00 **Cafè concert.** Emisiune de Sorin Petre
11:30 **Românul – cetățean european**
12:00 **Ghici cine vine la Silvia.** Emisiune de Silvia Dumitrescu
13:00 **Deutsche Welle.** Emisiune de Diana Popescu
13:30 **Ilinca Dumitrescu şi invitaţii săi.**
15:00 **Societatea Națională *Spiru Haret***
15:30 **Mari concerte, mari interpreți, mari regizori.** Emisiune de Daniel Paraschiv
17:00 **În căutarea folk-ului pierdut.** Realizator Maria Gheorghiu
18:00 **Teleenciclopedia valorilor româneşti**
19:00 **Am venit cu drag la voi.** Emisiune de Georgel Nucă
21:00 **Film artistic:** Radio Romance – Filipine. Regia: Jose Javier Reyes. Distribuție: Paolo Aberra, Shermaine Arnaiz, Claudine Baretto, Robin Da Roza, John Estrada. Ascultați „Gânduri de dragoste, Rânduri de dragoste" la cel mai romantic post de radio din Filipine, Radio Romance. Aşa îi întâmpină în fiecare seară Roni Nite pe toți îndrăgostiții, indiferent de starea de spirit în care se găsesc aceştia, citindu-le scrisorile şi alinându-le suferințele.
22:20 **Un poet, trei poeme.** Emisiune de Lucia Mureşan
22:30 **Capcana timpului.** Emisiune de Mircea Itul
23:00 **Cafè concert.** Emisiune de Sorin Petre
00:00 *Promo*

Opinia națională

REVISTA *OPINIA NAȚIONALĂ* ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA *ROMÂNIA DE MÂINE*, UNIVERSITATEA *SPIRU HARET*

Solicitări de abonamente, cu plata prin mandat poştal sau dispoziție de plată, se pot adresa redacției: Bulevardul Timişoara nr. 58, Sectorul 6, Bucureşti. Serviciul difuzare funcționează în Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, Bucureşti. Telefon 316.97.88/int.108.

ISSN 1221-4019 şi ISSN 1841-4265 (Opinia națională ONLINE)

Machetarea computerizată şi tiparul executate de LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ŞI TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI *ROMÂNIA DE MÂINE*

Telefon: 444.20.85
Fax: 444.20.91
E-mail: tehno@spiruharet.ro

Permanențe românești

C. RĂDULESCU-MOTRU DESPRE SINE ÎNSUȘI

Prof. univ. dr. Gh. Al. CAZAN

Scriind despre el însuși

Reflecțiile lui C. Rădulescu-Motru asupra vieții sunt o sursă bogată pentru o mai corectă cunoaștere a *totalității* personalității lui, a unei psihologii complexe, în stare să reacționeze cu toată plinătatea datelor ei la zigzagurile evenimentelor întinse peste aproape două jumătăți de veac, ultima a secolului al XIX-lea și prima a secolului al XX-lea.

Rememberul său, *Jurnalul*, este documentul unde Motru strălucește până și în ale stilului literar, el care se pare că nu pusese cine știe ce preț pe calitățile stilistice ale scrisului său.

Nu vrem să spunem că, aici, stilul care face din cititor părtaș al frământărilor gânditorului este ceva căutat. Dimpotrivă, ni se pare că „totul curge" în *Jurnal*, atrage și cucerește cititorul pentru că stilul țâșnește din durere și nădejde, din tumultul și strânsoarea vieții, din țipătul istoriei constrânse să înghită, asemenea balaurului lacom, tot ce întâlnește. Malaxorul vremii toca, distrugea, reconstruia, sfărâma idealuri, deschidea altora speranța în vremuri mai bune. Motru vibra, reacționa zilnic, cu înțelepciunea, știința, filosofia, *cartea* și *caracterul* lui, la vremuri grele pentru el și pentru neamul românesc.

Venit din secolul al XIX-lea, în care s-a școlit la unele dintre cele mai mari universități europene, trăind decenii în șir alături de marii oameni ai României, fiind aproape mereu în centrul vieții cultural-politice și științifice, alungat din Universitate în 1940, figurând pe listele legionare ale morții, scos din Academia Română al cărui președinte fusese între 1938 și 1941, nevoit să vândă din pământul moștenit de la tatăl său pentru a putea să trăiască, ajuns, vai !, să se întrețină dintr-o pensie de mizerie, Motru a avut forța, curajul, demnitatea să-și scruteze viața și să-și pună, la peste 75 de ani, în *Jurnal*, întrebări a căror gravitate este egalată doar de cea a răspunsurilor ce li s-a dat.

Ne-am referit mai înainte, la modul în care și-a judecat neamul în anii 1943-1952. Tragismul evenimentelor și spulberarea idealurilor sale de viață au trecut și asupra actului judicativ, în care se îmbină subiectivismul, uneori extrem, cu o corectă și dreaptă apreciere a unor situații, cu deosebire asupra a ceea ce a însemnat dominația sovietică asupra țării, totalitarismul comunismului de tip bolșevic și „terorismul american".

Din textele anilor acum grei pentru țară și gânditor, vom reține câteva despre care credem că vor putea fi citite cu folos fie și pentru că ele ne readuc din anii vieții lui Motru în anii trăiți în ultimul deceniu. Iată, un text – bilanț, de maximă concentrație ideatică:

„Activitatea mea publicistică și didactică a avut *aceeași direcție timp de mai bine de o jumătate de secol*. *Am încercat să europenizez sufletul românesc*, trezind în conștiința acestuia aspirațiile care au înnobilat și înavuțit viața popoarelor apusene. Am fost un constant propovăduitor al energiei personale, în contra apatiei întreținută la noi de tradiția etnicului; am militat pentru respectarea *ierarhiei sociale, provenită din diferențierea naturală a însușirilor omenești* și am combătut tendințele de nivelare, pe care revoluționarii din toate timpurile încearcă să le realizeze prin forță. Am fost un *practicant al gândirii raționale și un dușman neîmpăcat al misticismului*, chiar când acesta era manifestat sub o formă poetică (Aluzie la L. Blaga, evident). Atitudinea mea, cu toate acestea, nu s-a bucurat în ochii contemporanilor de o unitate de măsură constantă. *Am fost acuzat de reacționarism, când eu nu eram decât raționalist. Am fost acuzat de ateism, când nu eram decât antimistic... Am rămas cu epitetul de nemțofil* (Fusese, totuși, luat ca ostatic de către germani în primul război mondial și deportat în Bulgaria, deoarece susținea ca România să intre în război împotriva Austro-Ungariei), până în 1940, când legionarii ajunseseră la guvern. Legionarii se prezentau ca formând un partid de-a dreptul german, nu numai nemțofil. Ar fi trebuit, așadar, să fiu apreciat de ei. *Am fost pus, din contră, pe lista celor ce trebuiau uciși. N-am fost ucis. Ei s-au mulțumit să mă scoată de la catedra unde mai aveam de funcționat doi ani.* După legionari, guvernul a trecut spre stânga(A urmat, de fapt, dictatura antonesciană)... Scos de legionari de la catedră, sunt scos astăzi din rândul autorilor de manuale școlare de către ministrul socialist care ocupă departamentul Educației Naționale, fiind socotit ca dăunător educației școlarilor".

Și acum: „*După cele întâmplate, ce să mai aștept ? Nu mai aștept nimic*. Sunt sigur că dacă, după guvernele de stânga, va veni la guvern din nou un partid legionar, acesta îmi va face din nou cinstea

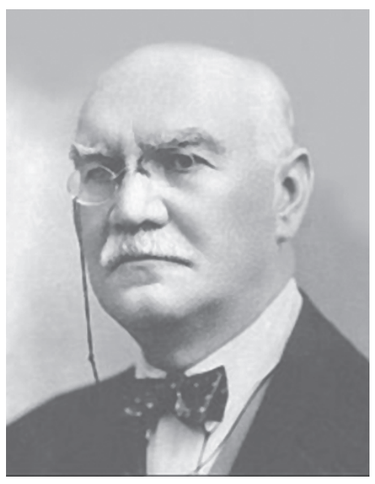

a mă pune pe lista proscrișilor" (C. Rădulescu-Motru, *Revizuiri și adăugiri,* ed. cit., IV, p. 373-374).

Se vede că, în toamna lui 1944, începuse *represiunea* murdară împotriva a ceea ce era valoare românească în filosofie și, în genere, în cultură.

Opresorii de ieri, democrații de azi, aici suntem în universul „logicii" somnambuliste! Într-adevăr, în ce-l privește, Motru a intrat rapid, în 1944, în obiectivul „criticilor democrați", „socialiști", brucanești în esență. Cum el singur povestește, pe 6 octombrie 1944, în *Scânteia*, i se imputa că profesorul de filosofie democrat s-a pus în slujba legionarilor și că, prin *Timpul*, a făcut elogiul național-socialismului german, „înclinându-și autoritatea sa de profesor cotropitorilor și dictaturii trădătoare".

Pe 1 decembrie 1944, transcrie un comunicat al Ministerului Educației Naționale (Ministru era G. Vlădescu-Răcoasa, cel care, în 1932, scrisese elogios despre profesorul său. Stupefacția este cu atât mai mare cu cât Motru îl ajutase. Nu, în această privință, nimic nu trebuie să mire la intelectualii români. Experiența mea confirmă pe deplin zisa lui Motru), care conține *lista* autorilor socotiți dăunători educației școlarilor. Alături de I. Petrovici, Traian Brăileanu, A. Concordia, S. Mehedinți ș.a., se afla și C. Rădulescu-Motru, o pleiadă de savanți *interziși* cu aceeași armă a mizeriei intelectual-morale întrebuințată și după decembrie 1989, când s-a cerut, se știe bine, ca profesori renumiți să fie excluși din universitate, iar cărțile lor să fie scoase din biblioteci.

Ce spera Motru, în acele condiții ? În privința speranței, un text ni se pare important, loc în care Motru scria, disperat, că întreaga lui creație i se pare zadarnică: „Sunt dator să predau posterității un document din care ea să poată scoate informații precise asupra nenorocitei epoci în care România a căzut sub influența Rusiei, pentru ca să poată avea pe viitor mai multă prevedere în judecata minții, și mai mult patriotism în pornirile inimii. Peste cincizeci de ani, nu mai târziu, cele publicate sau crezute de mine și de oamenii din timpul meu vor deștepta din nou interesul publicului român, mai mult decât acum (fiindcă mai mult nu poate să dureze robia Europei centrale sub Rusia decât o jumătate de secol! Și atunci, când publicul românesc va respira din nou într-o atmosferă senină, va răsări în el dorința de a continua cele începute de noi, și mă va citi cu aceeași bunăvoință cu care am fost citit în cursul vieții mele, timp de peste patruzeci de ani. Atunci vocația mea pe pământ va fi împlinită"(*Op. cit.,* IV).

Rândurile de mai sus au fost scrise pe 3 februarie 1946. Cu o zi înainte, Motru împlinise vârsta de șaptezeci și opt de ani. În toamna lui 1947, gândul că la 2/15 februarie 1948 va împlini vârsta de optzeci de ani, îl va îndemna să scrie câteva pagini unde pesimismul adânc generat de un prezent la care el nu putea să adere este dublat de speranța că numele său va figura, cândva, alături de cele ale unor mari creatori care au slujit interesele neamului românesc. Paginile scrise de Motru pe 13 octombrie 1947 pot fi socotite ca ultimele în care el a meditat asupra vieții și destinului operei sale.

Timpul i se părea potrivnic, așa încât: „*Viața mea nu mai are nici un rost în mijlocul neamului meu, transformat prin teroarea moscovită într-un neam opus civilizației europene.* Neamul românesc pe care-l cunoșteam ca având un suflet individualist, mândru de originea sa latină și gelos pe libertățile civile și politice practicate în Franța și Anglia, țări pe care el le lua drept model, astăzi, după patru ani de ocupație rusească, nu-l mai recunosc. *În mijlocul lui mă simt mereu înstrăinat. Nu mai am rost. Ce rost aș mai avea? Să aștept până ce se va lichida teroarea ocupației rusești ? Sunt prea bătrân*".

Se gândește că singurul său rost „este acela de a figura în galeria istorică a neamului românesc ca document spre râsul și disprețul viitorimii".

O sancțiune gravă a viitorimii și, totuși, nu lipsită de adevăr. Pentru că viitorimea apropiată de anul în care Motru punea pe hârtie asemenea mărturisiri ale deznădejdei sale avea să-l considere chiar mai puțin decât o piesă a unui muzeu al neamului românesc.

Acea vitrină a desființat, în disprețul istoriei neamului românesc, tot ce era demn să figureze într-un asemenea muzeu. Cât despre sintagma de galerie istorică a *neamului românesc*, „viitorimea", îmbâcsită de ignoranță, de slugărnicie etc., a „izbutit" nefericita performanță de a o fi aruncat în sfera „lucrurilor" interzise.

Și totuși, perspectiva de a figura ca piesă în muzeul istoric al neamului românesc, un muzeu care ar fi fost, nu pentru viitorimea coruptă, obiect al râsului, nu-l înspăimântă și nici nu-l îndeamnă să se „pocăiască". Dimpotrivă: „Primesc liniștit să figurez în *muzeul istoric al culturii* neamului românesc ca *document de rătăcire*, alături de un Mihai Eminescu, de un Nicolae Iorga, P.P. Carp, Titu Maiorescu, B.P. Hasdeu, Vasile Alecsandri, Take Ionescu, Nicolae Filipescu, Barbu Delavrancea, I.L. Caragiale și de toți câți au fost pleiada celor entuziasmați de cultura Europei apusene, chiar cu riscul de a fi luat în batjocură de generațiile românești care pe viitor se vor închina la icoana comunismului moscovit" (*Op. cit*., IV).

Ar fi de analizat pe îndelete ultimele două texte, cel din 3 februarie 1946 și cel din octombrie 1947 pentru a observa, cu răbdare, psihologia și conștiința de sine a gânditorului, dar și pentru a realiza mai bine, azi, ce a putut însemna acel timp pentru unul dintre marii noștri filosofi împătimit de țara lui pe care mai mult a supravegheat-o decât a înălțat-o în slăvi, vrând s-o știe cu o cultură și civilizație demne de resursele pe care niciodată nu le-a pus în valoare printr-o temeinică utilizare a lor.

Nu era, atunci, apocalipsa istoriei naționale. Un popor nu piere chiar și când există o asemenea oprelişte. Dar, pentru un gânditor care se afla singur, separat de lume, izgonit de ea și, mai ales, pentru unul care și-a gândit și trăit toată *viața sa*, în toate ipostazele ei mari, ca una în comuniune cu ceea ce a crezut că sunt nevoile fundamentale ale românilor, anii de după 23 august 1944 nu puteau fi altfel reprezentați decât ca apocaliptici.

Motru spera că, după cincizeci de ani de la tragedia pe care o trăia, publicul românesc va respira, din nou, o atmosferă senină, și va continua opera la care el însuși participase prin filosofia creată, în fond, prin întreaga lui activitate, spera în capacitatea publicului românesc de a-i arăta bunăvoința de care se bucurase mai bine de jumătate de secol.

Speranța lui Motru nu s-a împlinit nici în privința atmosferei respirate de „publicul românesc" și nici în privința primirii cu bunăvoință a operei sale.

Atmosfera senină la care se referă Motru că ar fi existat în timpul vieții sale este o metaforă fără suport în viața istorică a românilor din anii vieții gânditorului. Societatea românească a vieții lui Motru a fost departe de seninătatea social-politică și de bunăstarea economică. Motru însuși a spus, nu o singură dată, că în România există mizerie și materială, și spirituală, că partidele politice practicau un politicianism deșănțat, că exista luptă de clasă, reflex al uriașelor discrepanțe dintre condițiile materiale ale claselor sociale existente. Azi, ca și atunci, societatea românească este scindată, tendința fiind de accentuare a scindării. Discrepanța dintre sărăcie și bogăție, parvenită din jaful avuției naționale, este, și ea, în creștere galopantă. În loc de seninătate, publicul românesc este scufundat în disperare.

Cât despre primirea cu bună voință a operei sale, Motru, gânditorul și psihologul cu uriașă experiență, nu avea, totuși, cum să ajungă la o intuire exactă a fenomenului care îl privea direct.

Adevărul dureros este că publicul românesc, luat în sens generic și, în special, intelectualitatea românească, nu au auzit de gânditorul care trăia de 80 de ani cu gândul la binele românilor. Câțiva au auzit. Între ei se află și hulitori ai lui. Alții, mai puțini, fac azi, ca și în urmă cu peste două decenii, efortul de a demonstra că, fără Motru, suntem infinit mai săraci decât cu el. Hulitorii sunt, ca și altădată, robi ai unor prejudecăți tot atât de viguroase precum le sunt incultura filosofică și pofta de parvenire. Căci, trebuie să menționăm acest rar întâlnit fapt în cultura filosofică a altor popoare că marii noștri gânditori au fost, între anii 1945-1960 și între 1990-1999 (despre un sfârșit al acestui proces nu ne putem pronunța), *obiect al parvenirii unora dintre pseudoanaliștii operei lor*.

O reîntoarcere la exegezele de tip kominternist

În 1998, la Editura Nemira, a apărut un volum cu titlul *C. Rădulescu-Motru. Scrieri politice*. Selecția textelor, îngrijirea ediției și studiul introductiv poartă semnătura lui Cristian Preda, absolvent al Facultății de Filosofie a Universității din București, seria 1990, fost membru al P.C.R. în anii studenției, fost cine mai știe ce în aceeași perioadă, ajuns profesor universitar la o facultate de științe politice, liberal până să ajungă consilier al lui Traian Băsescu, în fine, cum se vede, intelectual de tip nou, care a izbutit performanța, des întâlnită printre intelectualii români, de a-și schimba părul, nu și năravul, cu viteza care să-l propulseze în posturi râvnite. Un coleg de generație al lui Cristian Preda a zis, cândva, despre C.P. că ar fi fiind „cel mai sincer dintre liberali". Zisă spulberată de către subiectul a ce s-ar fi vrut omagiu!

Studiul introductiv parafat de C.P. e tot ce s-a scris mai rău, mai urât, mai lamentabil din lunga galerie de studii denaturante de care gânditorul nostru a avut parte și în timpul vieții lui, dar, mai ales, în anii dominației kominterniste asupra istoriei și culturii românilor, din acea perioadă, adică, a manifestării neîngrădite a voinței malefice de ștergere a marilor creații spirituale românești din analele care ne-au întreținut memoria și conștiința istorică.

Nu avem intenția să analizăm, nici măcar succint, așa-zisul studiu introductiv pus în fruntea volumului amintit. Înainte de a ne referi la studiul cu pricina, într-un anume fel pe care îl considerăm necesar în contextul de față, nu e inutil, sperăm, să menționăm că volumul cu titlul de mai sus a apărut în Colecția „Cărți ale Culturii Române". O colecție „inițiată, coordonată și finanțată" de **Fundația pentru o Societate Deschisă**, deci de către multimiliardarul american de origine evreiască și, cum se știe, fervent promaghiar, dar nu în sensul bun al cuvântului din urmă, ci în sensul unui partizanat de strictă observație subiectivistă.

Așadar, în locul unei analize a studiului introductiv, optăm pentru o metodă care să-i ofere cititorului posibilitatea de a gândi și judeca singur câteva dintre perlele pe care C.P. le-a pus, cu larghețea spiritului rătăcit printre poverile abandonării dreptei măsuri, în paginile scrise despre gândirea politică a creatorului personalismului energetic. Procedeul nostru constă în reproducerea doar a titlului acelui neavenit studiu, în reproducerea unor titluri de capitole și paragrafe din același studiu și punctarea, din când în când, a unor considerații scurte, însă, așa am gândit, necesare.

Titlul studiului, scris cu litere care să se vadă de la Ploiești: *Un totalitarism pe măsura sufletului românesc*.

Observațiile noastre la acest titlu. Mai întâi, titlul este pur fantezist. Și, grav alterat de antiștiință, dar puternic încărcat de mistificare. Dacă pentru C.P. va fi fiind un Motru totalitarist, acest fapt va fi fiind adevărat, însă, doar în conformitate cu arbitrariul și mintea autorului titlului, nu însă și în acord cu opera politică a filosofului român. Apoi, și această anti-idee se află la marginea abuliei politologice – C.P. se pretinde politolog –, existența unui suflet românesc de esență și realitate totalitară este tot ce s-a scris mai calomnios despre români. Cu afirmația lui C.P. despre un suflet totalitar al românilor ne aflăm în fața unor numeroase nedumeriri, a unor numeroase stări de perplexitate, între care, de pildă, aceasta ni se pare foarte importantă: de unde va fi știind el că există un suflet totalitar românesc, când și cu ce anume metode a studiat el sufletul românesc pentru a-l boteza – adevărată mizerie spirituală – ca unul totalitar, rămâne un mister care se dezleagă, totuși,

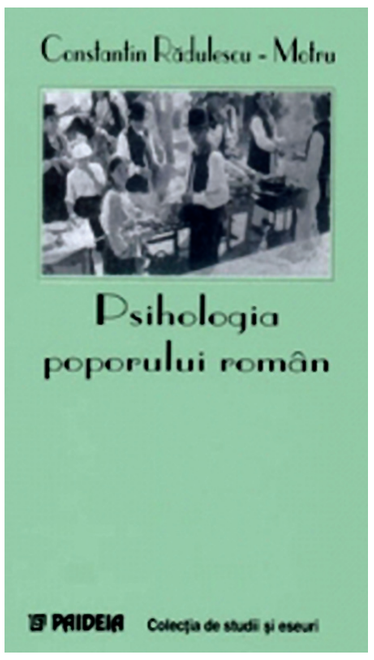

dacă luăm în considerație că pofta de parvenire a unor intelectuali români – a se vedea și cazul H. R. Patapievici – se împlinește la cote uneori maxime, atunci când își denigrează poporul sau măcar unele valori ale lui. Adevărul dureros este că politologul C.P. nu a studiat, deci că nu știe ce e acel suflet românesc, așa că, datorită acestei stări de ignoranță, poate să scrie orice despre sufletul românesc, să brodeze orice inepție. Cu cât inepția va fi mai grosieră și mai stridentă, cu atât autorul ei va fi mai consistent răsplătit. Răsplătiți au fost, altădată, Leonte Răutu, Pavel Apostol, Nestor Ignat, O. Crohmălniceanu, Georgeta Horodincă, N.Tertullian și atâția alții pe care nu-i mai amintim acum. Răsplătit e, azi, și născocitorul unui suflet românesc totalitar.

Alte titluri? Deși încercăm un sentiment de jenă la reproducerea lor, iată niscaiva dintre ele:

Realitatea românească împotriva filosofiei politice clasice, Contractualismul discreditat de sociologie, Naivitate economică, Atracția pentru metafora medicală, Pașoptul inconsistent, Optimism, platitudine intelectuală și simplificarea rasistă a istoriei, Românismul, un naționalism totalitar (titlul unui capitol), **Naționalismul antidemocratic, antiliberal și antiindividualist. Admirația pentru Hitler și selecția rasială, Identitatea bolșevism-nazism, fascism-românism și integrarea europeană, Justificarea dictaturii și a etatismului: regnul politic și regnul zoologic, Elogiul bolșevismului, Românism, xenofobie, demagogie, selecție, purificare și ură**. Am subliniat câteva titluri pentru ca cititorul să vadă până unde pot merge denaturarea, ignominia, în fond, calomnierea lui Motru, atunci când opera acestuia este citită în grabă, neprofesional, animată, în schimb, de antigândul că mai bună e mărirea venită din neostenirea cercetării și ochiadele Mamonei, decât truda pe text și respect infinit pentru adevăr și norme morale, în care să încapă și minima decență și minimul respect pentru cititor.

Un Motru bolșevic? Trebuie să te lași prins de vântul neprielnic care să te ducă la plonjări în apele tulburi ale amoralismului intelectual pentru a afirma că Motru a fost bolșevic. Tot astfel stau lucrurile și cu restul titlurilor pe care le-am reprodus, se înțelege că fără vreo satisfacție științifică ori morală. Ele îl definesc pe C.P., îi ilustrează caracterul, unul de extracție bolșevică, de rudenie antispirit cu Leonte Răutu și N. Tertullian. Ori cu H.Wald pe când acesta se lupta cu Mircea Florian pentru a-i demonstra indemonstrabilul: că M.F.nu știe filosofie și că a sosit el, H.W, care să îl învețe pe unul dintre marii noștri filosofi că nu ar sta bine tocmai cu ce H.W nu știa și tocmai cu ce M.F stăpânea ca nimeni altul din generația lui .

Dincolo de pseudointerpretarea oferită cu o neisprăvenie intelectuală de către C.P. și de către toți detractorii lui C.Rădulescu-Motru și împotriva lor, el rămâne creator al uneia dintre concepțiile filosofice românești originale, ale cărei închegări conceptuale și sensuri am încercat să le prindem în analiza de față. Să-i dăm gânditorului ceea ce ar fi așteptat de la noi, chiar dacă și tocmai pentru că nu-i împărtășim neapărat orice idee a sa. Ne gândim la iubirea neamului românesc din al cărui patrimoniu spiritual a preluat ideea comuniunii omului cu pământul pe care a convertit-o în premisă a propriei sale concepții filosofice.

Trecerea filosofiei în act. Influența

Visul oricărui mare gânditor, iluzia mai tuturor gânditorilor, speranța fiecăruia că măcar cândva, în timpul ce va să vină, forma și conținutul gândului săvârșite într-o logică *sui-generis* care, de regulă, scapă oamenilor de dincoace de filosofie, se vor înfățișa ca *fapte* istorice prin care umanitatea își va da certificatul maturității împlinite.

Motru vedea viața ideii filosofice și nu doar dosarul ei abstract. Conceptele nu aveau nici un rost, după părerea gânditorului, dacă nu ajungeau să ia forma realului social. Ele trebuiau să iasă din cușca adevărului gândit de autor pentru a trece în fapt.

Din acest punct de vedere, el este asemenea lui Platon, Hegel sau Marx. Filosofia nu a fost concepută de el, cum nici de cei mai înainte numiți, doar ca săvârșire a gândirii în vederea săvârșirii de sine, ci și ca săvârșire întru ceva, dincolo de ea, însă și cu măsura ei. Nu poți face filosofie doar pentru a te certa, aceasta ar însemna să cobori filosofia de la rangul voinței de reorânduire și reconstrucție a lumii, la al unei preocupări pentru care taraba este cel mai prețios lucru al lumii.

Filosofia mare s-a făcut pentru a construi și reface lumea, spre a produce, adusă fiind în lumea realității imediate, o lume altfel decât cea dată. Filosofia, ca *fapt*, ar fi însemnat, așadar, transformarea lumii. Pe la sfârșitul secolului trecut și începutul secolului al XX-lea, Motru face filosofie în acest sens. Personalismul energetic, întreaga critică a societății românești contemporane lui, articulațiile nobile ale naționalismului edificat, gândirea din *Timp și Destin*, în ciuda a ceea ce poate fi considerat și ca limită a lor, poartă frumusețea ideii punerii lor în slujba neamului românesc. A vrut – asupra acestei idei am insistat – să dea o filosofie utilă românilor. A crezut că personalismul energetic le va arăta românilor, pe care nu i-a măgulit niciodată, că este nevoie imperioasă de o schimbare a mentalității lor *despre muncă, ordine, disciplină*. Că se impune, de asemenea, și necondiționat, eradicarea politicianismului, a mizeriei spirituale caracteristică politicienilor români, a discrepanței dintre ceea ce erau în mod real clasele dominante ale societății și ceea ce vroiau să se creadă că ar fi. Personalismul energetic a fost construit pentru a demonstra că este posibilă și necesară, pe de o parte, *facerea* personalității energetice la români și, în al doilea rând, reconstrucția țării pe bazele muncii profesionale și ale creației vocaționale.

Haretismul în actualitate

La Editura „Fântâna lui Manole" și Tipografia S.C.Conphys, Rm. Vâlcea, au apărut două volume: *Spiru Haret-Apostol al conștiinței naționale* și *Haretismul în cultura românească (județul Vâlcea)*. Cărțile sunt rodul unei laborioase activități de cercetare, întinsă pe un deceniu, a prof. dr. Gheorghe Dumitrașcu, care a asimilat, aproape exhaustiv, referirile la viața și activitatea lui Spiru Haret, care a fost în centrul preocupărilor unor distinse personalități, de ieri (Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, Constantin Brâncuși) și de azi, prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, președintele și rectorul Universității *Spiru Haret*, autor al unui impresionant număr de volume dedicate celui care a inițiat și dus până la capăt reforma învățământului românesc.
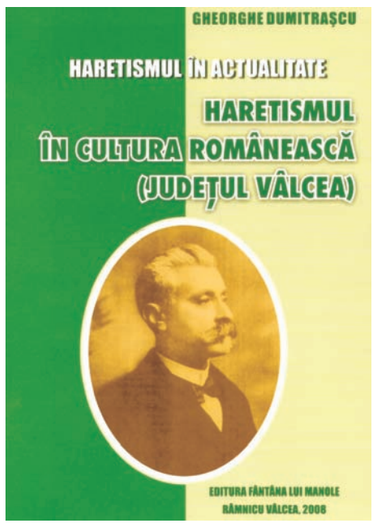
Lucrările vor fi, cu siguranță, un prețios instrument de lucru pentru cărturari, o modalitate deosebită de a face cât mai cunoscută personalitatea lui Spiru Haret în rândul studenților, cadrelor didactice, în general, în rândul tuturor românilor adevărați, pentru că marele savant și om politic a fost un model, ctitor al școlii românești moderne: „*Un foarte grav defect al întregului nostru învățământ, fără excepție, este de a nu se preocupa decât de instrucțiune și nicidecum de educațiunea tinerimii. Tot ce se face, tot ce se plănuiește este numai pentru programe, material didactic și alte lucruri ce au scop de a introduce în mintea copiilor cea mai mare doză posibilă de cunoștințe. […] Existența unui popor nu este asigurată decât atâta timp cât toate elementele lui sunt strâns unite și unire nu poate fi dacă întregul popor nu se crește și nu se întreține în simțiri comune de iubire de țară și de neam*".